Poštnina plačana v gotovini. Maribor, sobota 1. aprila 1939 Stev. 13. Leto II.

Cena 1'50 din

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6 - Tel. 25-67 - Izhaja vsako soboto
Velja letno 36 din, polletno 18 din, četrtletno 9 din, za inozemstvo letno 50 din
Rokopisi se ne vračajo - Pošt. ček. rač. 11.787 Mariborske tiskarne d. d. Maribor
Oglasi po ceniku

Pogum je preizkušnja inteligence. Bojazen je umik pred strašili. Pogum izhaja iz presojanja verjetnosti.

René Quinton.

Obdržite! Nič nazaj!

Zdaj pošiljamo na ogled nadaljnjim novim naslovnikom — in sicer naslovnikom iz Celja, Ljubljane in Maribora — tretjih pet zaporednih številk (št. 11/18. III. — 15/15. IV. 1939.), številko 12. od 25. marca s položnico. Teh številk ni treba vračati. Nadaljnje številke bomo pošiljali tistim, ki bodo dotlej tednik naročili — zadostuje dopisnica — ali nakazali vsaj del, to je najmanj za 3 mesece din 9·— naročnine. Ne zavrzite nobene položnice! »Edinost« naj gre iz rok v roke med prijatelje! Cenjene zaupnike prosimo za sodelovanje.

Uprava »EDINOSTI«, Maribor, Kopališka ulica 6.

Strnimo se! Klic po narodni koncentraciji

Beseda koncentracija je zlasti v zadnjih dvajsetih letih žal med nami le redko zazvenela, še manj pa se izvajala. Številni strankarski in skupinski spori poedinih strank in skupin so zavajali na napačno pot, tu so se zrcalila vsa osebna trenja poedincev v prizadevanju, da si pri dobi ta ali ta stranka ali skupinica izdatno korist na račun nasprotnika, ki je propadel. Vse to se je ponavljalo in se žal še danes ponavlja pri nas v takšni meri, da se lahko resno sprašujemo, ali se bomo kedaj spametovali, ali pa nas bo medsebojna negotovost in razkroj potegnil v narodno nesrečo. Dejstva preteklosti nas jasno opominjajo, da spoznamo še pravi, toda skrajni čas, ki naj pokaže našo življenjsko sposobnost ali nesposobnost. Dandanes je treba najti možnosti, da se primerno izoblikujejo naše življenjske narodne poti, ki se bodo stekale po kulturno in socialno urejeni ravni, da bo užival zadovoljstvo vsak stan in poklic. Izvedba narodne koncentracije ob severni meji bi naj temeljila na narodnih, socialnih in gospodarskih temeljih, ki bi točno določala načrtni ustroj narodnega sožitja na vseh toriščih narodnega življenja. Glavno je, da se osredotoči vse delo organizacij, korporacij in strank brez razlike naziranja na skupnem torišču. Iz tega vidika je treba vcepiti zlasti obmejnemu prebivalstvu zavest slovenske skupnosti in povezanosti. Prvi pogoj temu je pravična socialna ureditev ljudskih potreb in teženj ter dvig na ono višino, ki bo dala možnost dostojnega razmaha našega malega človeka ob meji. Gospodarsko močan obmejni zid bo edini kos ustvariti dovolj močno odpornost obmejnega življa in posesti, kar je treba zavarovati pred odvisnostjo od tujega kapitala od dokončnega propada. Naloga narodno-obrambnega dela bi naj bila v prvi vrsti, da se zavaruje kmečka trgovina pred špekulacijami, ki so v zadnjih letih našemu obmejnemu kmetu čestokrat onemogočile nadaljni obstanek in ga privedle na boben, dočim je znal ta trenutek izrabiti z razpoložljivim kapitalom tujec, ki se je polastil v veliki meri naše obmejne narodne posesti. Kmetijstvo ob severni meji se mora postaviti na zadružno podlago in s tem strniti vse gospodarske sile, da se gospodarsko stanje obmejnega kmeta dvigne na ono višino kot to zahtevajo njegove življenjske potrebe. Poleg teh perečih gospodarskih in socialnih potreb je v veliki meri odvisna narodna koncentracija od prosvetne vzgoje. Učiteljstvo bi naj postalo najvažnejši činitelj tega dela, ki bi v vseh ozirih zavzelo važnejša mesta in se lotilo intenzivnega dela na vseh ogroženih področjih.

Po teh kratko navedenih predlogih bi naj naša javnost vendar enkrat zavzela potrebne korake, da se končno pripravijo tla novega skupnega dela. Le, če se bomo resno zavedli položaja, v katerem se nahajamo in krenili skupno na novo pot, bomo dosegli prepotrebno socialno, **kulturno, gospodarsko in narodno okrepitev.**

Rajh Joško.

Država in ideje

Pred več kakor sto leti je hotel Napoleon ustvariti Panevropo pod izključno nadoblastjo francoskega kapitala. Čeprav je nam Slovencem njegovo nadvladje kulturno koristilo, bi bilo vendar dobro, da bi se spominjali tudi dejstva, ki ga je v svojem delu podčrtavala M. Pivec-Stelè, namreč da je s svojo carinsko politiko gospodarsko našo zemljo izrabljal prav tako, kakor je egoistično plenil druge države, v katerih je bil gospodar. Napoleon je bil brez dvoma vojaški genij, toda ne gre pozabiti, da so se zanj spočetka borile ideje tedanjega naprednega, nastopajočega meščanstva. Na višku moči je Napoleon te ideje izdal, bil je le še zase skrbeči brezobzirnež in sebičnež, ki je prav radi teh lastnosti zakrivil svoj lastni padec.

Ta primer nam kaže med mnogimi, da so »ideje« le tako dolgo močne, dokler predstavljajo za mnogo ljudi uresničenje njihovih želj, njihovih teženj za srečo. »Ideje«, kakršne si ljudje včasih predstavljajo, za mnoge ljudi uresničenje njihovih želj, njihove težnje za srečo. »Ideje«, kakršne si ljudje včasih predstavljajo, enostavne misli brez zveze s potrebami ljudi in njihovim življenjem, take »ideje« ne bodo nikdar gibala zgodovine prav zato, ker rastejo svet pretresajoče ideje iz zelo realnih potreb ljudi in ne narobe.

Mi, ki smo zelo mladi doživeli sveže in zanosno navdušenje prevratnih dni, se zelo natanko spominjamo, kako so bili vsi sloji brez izjeme prežeti z veselo vero v bodočnost. Takrat smo sanjali o veliki, kulturni in socialno pravični domovini, za katero bi delali in ki bi nas ščitila. Danes, po dvajsetih letih, smo bolj razdinjeni kakor smo bili v početku. In vendar mislimo, da naše sanje od takrat niso lagale; država, kakršno smo sanjali, je bila mogoča in celo potrebna.

Mirno lahko trdimo: kolikor so kulturne razlike med posameznimi rodovi naše države zgodovinsko utemeljene, sam slovenski, hrvatski ali srbski nacionalizem ne more sam po sebi nikdar delovati proti ustroju naše države. Razdiralen je le, ako mu pomaga egoizem nekaterih ljudi, ki izzovejo odpor tam, kjer ga ni bilo treba. Res je: v naši državi govorimo in pišemo dva jugoslovanska jezika in pripadamo dvema kulturnima krogoma, vzhodnemu in zapadnemu. In vendar vežejo n. pr. nas Slovence z jugom mnoge, ne le krvne, tudi jezikovne vezi. Hrvatje — kajkavci, govorijo jezik, ki je slovenščini sličen. V Posavini govorijo kakor mi (»roža«, »mož«), prav tako, kakor Belokranjci nekoliko »hrvatujejo«. In ni slučajno, da se med Hrvati, posebno Čakavci, lahko priučijo slovenščine, saj imajo v nenavadni meri naš, slovenski naglas, s katerim naglašajo Dubròvnik, ne, kakor Štokavci Dúbrovnik. Prav tako uporabljajo besede, ki so našim slične: »postelja«, »klobuk«, »ura« in govorijo n. pr. v okolici Splita »čigôvo«, ne čije in »kotire«, ne koje, kar vse spominja na slovenščino. In če bi bil naš medsebojni književni trg bolj živahen, bi Slovenci gotovo poznali vsaj nekatere jako dobre čakavske pesnike, take, kakršna sta Mate Balota in Drago Gervais.

Takšne tesne jezikovne vezi spajajo celo nas Slovence ne le s kajkavskimi Hrvati, temveč tudi s Čakavci od Istre do Konavlja. O mnogih medsebojnih stikih Hrvatov in Srbov sploh ni treba govoriti, ker jih vsakdo pozna.

No, če še danes v Jugoslaviji niso zatrta nasprotja, ni tega povzročil niti različni jezik, niti vera, niti kulturna tradicija, temveč samo in edinole sebičnost ljudi, ki si niso bili svesti svoje zgodovinske naloge in se svojim osebnim koristim denarja ali oblasti niso hoteli odreči niti v prid države, ki jih je ščitila, in ki bi jo bili morali čuvati. Da, da mdogo je poklicanih, a na žalost le malo izvoljenih.

—f.

„Bodite složni!"

»Bodite složni, da ne bo tudi vas doletela naša usoda«, so bile besede, ki so jih opetovano in s solzami v očeh polagali češki begunci iz Podkarpatske Rusije na srce naši mladini, ko so se ob vrnitvi v svojo staro domovino za kratek čas ustavili tu v Mariboru.

Ob teh besedah mora človek nehote po misliti, kaj smo doslej mi Slovenci za ojačenje naše narodne odpornosti storili? Smo se li strnili vsi v močno silo? Smo li uredili odnose s Hrvati in Srbi? Žal, moramo ugotoviti, da je vse ostalo le pri lepih besedah nekaterih vodilnih oseb, med tem ko drugi molče, kot bi živeli v najmirnejših časih. Oni, ki so poklicani, niso doslej storili ničesar. Zato tudi te besede niso njim namenjene, temveč tebi, slovenski kmet in delavec in tebi slovenski meščan. Kajti le ti boš moral v slučaju nesreče nositi križ trpljenja, le ti, ki si »seme izkrvavelega naroda« boš krvavel.

Tebi, slovensko delovno ljudstvo, so namenjena sledeča vprašanja, da nanje iskreno in jasno odgovoriš. Želiš li složnega dela vseh, naprednih in konservativnih ,katoliških svobodomiselnih in marksističnih Slovencev? Želiš li resnične demokracije (ne samo na papirju!) v vsem javnem življenju? Želiš, da se ustvari ob sodelovanju vseh političnih skupin na demokratični podlagi vsaj minimalni slovenski narodni program, ki bi svetoval skupno osnovo in glavne kulturne, gospodarske in politične zahteve Slovencev pri morebitnem sporazumu? Želiš li poštenega sporazuma s hrvatskim in srbskim narodom (ne s samozvanimi »voditelji«)?

Mislim, da ni pravega Slovenca, ki bi še v tem napetem času smatral, da je samo njegova skupina poklicana reševati narodna vprašanja. Mislim, da ni Slovenca, ki res ljubi svojo zemlio in svoj narod, ki bi odbil te zahteve časa. Z drugimi besedami: uverjen sem, da bi vsi pošteni Slovenci odgovorili na gornja vprašanja pritrdilno.

In vendar čas teče, mi pa nismo storili ničesar. Naša naloga je, ustvariti močno Jugoslavijo. Toda desetletna izkustva so nam dovolj jasno pokazala, da nobena diktatorična vlada ni tega sposobna. Močna bo naša država samo takrat, kadar bo demokratično urejena, kadar se bodo v njej počutili enako dobro kakor Srbi tako tudi Slovenci in Hrvati.

Neki državnik je pred kratkim dejal: »Gorje neoboroženim!« Res je to, toda še bolj gorje onim, ki niso oboroženi z notranjo slogo in voljo do svobodnega življenja!

Mnogo resnice je v Cankarjevih besedah »Narod si bo pisal usodo sam«. Zato **narod Slovenski, čas je, da se zaveš svoje moči in da svoje želje spremeniš v dejanja!** Ti kmet in ti delavec, dvignita svoj glas! Od vasi do vasi naj zadoni staro slovensko geslo »Le vkup, uboga gmajna!« Le tako se bo ustvarila ona mogočna elementarna sila množic, — katero poznamo izza časov kmečkih uporov in izza časa narodnih taborov, — ki bo mogla premagati vse zapreke in izpolniti želje vseh slovenskih rodoljubov.

Ra.

Čas zahteva zrelost!

V nekem listu, ki izhaja na naši severni meji modruje neki člankar [illegible] o zasedbi Češke [illegible]. Obenem pa zavraca list vso nesrečo, ki je doletela bratski češki narod v zadnjem času na ljudi, ki so žrtvovali vse svoje moči za lepšo in srečnejšo bodočnost češkega naroda, kot pa jo je imel v preteklosti. Žrtve, ki so jih doprinesli ti ljudje so ogromne; prav tako velike kot vse one žrtve, ki jih je mogel doprinesti ves češki narod ob nastopu svoje poti na Golgato.

In še nekaj!

Ko zasledujem pisanje našega časopisja že nekaj let nazaj, nisem mogel prezreti dejstva, kako izvestni del naših listov, hvali in vzdiguje do neba vsa dogajanja, ki se dogajajo pri naših sosedih. Toda ne samo to! Prva njihova naloga je sklicevati se za svoje pisanje, ki je čestokrat vse preveč smešno na pisanje tujega časopisja. Temu časopisju je poročanje nam nenaklonjenega časopisja sveta resnica, ki jo kaže svojim čitateljem v najlepši luči. Vse drugo, kar ne soglaša in ne odobrava njihovega škodljivega početja, je za narod škodljivo in skupnosti nevarno. To časopisje pa svojega pisanja v bistvu še vedno ni spremenilo. Dogodki, ki so se odigrali s filmsko naglico, niso odprli temu časopisju oči. Po njihovem pisanju so krivci, ki jih je treba obsoditi oni, ki so se borili za mir in človečanstvo.

Da ne ostaja med ljudstvom, ki si prav radi pisanja tega časopisja ne more ustvariti prave sodbe o svetovnih dogodkih, to pisanje brez posledic je razumljivo.

Radi tega bi moralo vse časopisje osvetljevati dogodke po svetu in dogajanja v posameznih državah, tako kot to zahteva **naš narodni in državni interes!**

Dvanajsta ura, ki bije danes, nam vsem v opomin, nam narekuje **zrelost in pripravljenost.** Slovenci smo bili pri vseh velikih dogodkih oškodovani, ker sm obili na nje nepripravljeni. In zdi se mi, da je tudi to pot tako.

Vsi oni, ki dajejo delu našega časopisja to sliko, ki jo ima danes, pa morajo s svojim pisanjem prenehati. Je to zahteva časa! Če se je zavedamo, pa moramo to zahtevati! In to je zahteva vseh narodno zavednih ljudi.

Tudi pri gozdni upravi — nagrade po zaslugah?

Iz »Hrvatskega dnevnika« od 28. marca t. l. posnemamo: Gozdni direkciji v Banji Luki so dovolili, da lahko razdeli 12.000 dinarjev nagrade uradnikom, ki sodelujejo pri naseljevanju ali kolonizaciji. Gozdni direktor je razdelil nagrado takole: direktor din 5000.—, šef kolonizacije din 5000.— in dva višja uradnika din 2000.—. Ostalih 53 nameščencev je dobilo samo pohvalo za vestno službovanje. Le-ti niso bili vredni denarne nagrade, ker so 11. decembra 1938 glasovali večinoma za listo dr. Vladimirja Mačka. — No, izbrani nagrajenci so pa tudi od vseh drugih najbolj potrebni take izredne podpore — pristavljamo mi. Sotlski.

IZ VSEBINE

Tekstilna industrija v Mariboru.
Narodno obrambno delo v Prekmurju.
Banovinski proračuni.
Vinogradniške zahteve.
Poštna hranilnica.
Ženski poklici.
Jetika v Slov. goricah.

7 dni domačih vesti

✱ **Drugo obletnico pakta prijateljstva z Italijo** so v raznih krajih Jugoslavije primerno slavili. V Ljubljani je bila v gledališču uprizorjena Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. Predstavi so prisostvovali tudi odličniki, med njimi ban dr. Natlačen, župan dr. Adlešič in italijanski generalni konzul Guerini-Maraldi. V četrtek je radijski orkester iz Turina priredil v unionski dvorani veličastni Verdijev »Rekvijem«. Nastopil je orkester: 70 godbenikov in zbor 90 pevcev. Tudi solisti so bili Italijani. Koncert je dirigiral maestro Consoli.

✱ **Mestni svet mariborski** je imel te dni sejo, na kateri je razpravljal o raznih tekočih zadevah. Ker je iz gradbenega fonda v letošnjem proračunskem letu ostal še znesek kakih 100.000 dinarjev, se zanj nabavi stroj za čiščenje ulic. Stroški bodo znašali 125.000 dinarjev. Razliko poravna regulacijski sklad.

✱ **»Večernik« poroča iz Beograda,** da imamo v najkrajšem času, kmalu po Veliki noči, pričakovati nov volivni zakon, zakon o društvih, tiskovni zakon. Volivni zakon predvideva okrajni sistem z volivnimi okrožji, tajno glasovanje in svobodne kandidature.

✱ **Nemški konzulat v Mariboru.** V torek je pričela v Mariboru poslovati podružnica nemškega konzulata v Ljubljani. Svoje prostore ima v Ciril-Metodovi ulici 14/II.

✱ **Dimitrije Ljotić** zahteva v svojem listu »Novi put«, naj bi se osnovalo v naši državi ljudsko sodišče, ki bi imelo dolžnost, da preišče vse afere in korupcijske škandale, ki so se dogodili od ustanovitve naše države do danes, in po končani preiskavi naj bi se najstrožje kaznovali krivci.

✱ **Aeroklub »Naša krila«** je imel te dni v Beogradu svoj letni občni zbor, na katerem so prisostvovali tudi nekateri generali. Namestnik predsednika je prečital poslanico Nj. Vis. kneza Pavla, v kateri poziva vse prebivalstvo Jugoslavije, naj se v sedanjih težkih časih trdno oklene najnovejšega orožja — letalstva. Zgledu inozemstva mora slediti tudi naša država, če noče v sodobnem letalstvu zaostati za drugimi. Vsakdo, zlasti pa mladina, naj stavi svoje plemenite idealistične in viteške sposobnosti na razpolago letalstvu Jugoslavije.

✱ **Motorni vlaki** bodo letos zopet vozili v Bosni, in sicer na progah Beograd—Sarajevo, Brod—Sarajevo in Sarajevo—Dubrovnik. Vsi vlaki bodo imeli v Sarajevu dobre zveze. Kdaj dobi tudi Slovenija motorne vlake?

✱ **Zastopniki obrtniških zbornic** iz vse države so obravnavali osnutek uredbe o zavarovanju obrtnikov. Sprejeli so resolucijo, v kateri se v načelu izjavljajo za osnutek uredbe. Zavarovanje naj bo obvezno za vse obrtnike na kmetih in v mestih. Starostna meja za dosego pravice do rente naj se zniža od 65 na 60 let in zavarovanje naj se organizira na bazi decentralizacije.

✱ **Za predsednika okrožnega sodišča v Murski Soboti** je imenovan sodnik mariborskega okrožnega sodišča, Janko Sernec, ki je že nastopil svoje mesto.

✱ **Okrožni urad za zavarovanje delavcev** opozarja delodajalce, da imajo takoj, ko prejmejo račun, nakazati ustrezne zneske. Kljub ponovnim opozorilom in opominom še vedno mnogo delodajalcev zanemarja plačilo zavarovanih prispevkov za svoje nameščence in delavce.

✱ **V Splitu je na občnem zboru Udruženja gostilničarjev** predsednik v svojem poročilu o tujskem prometu izjavil, da so izgledi za letošnjo tujsko sezono v Dalmaciji zelo slabi, ker je mednarodni politični položaj zelo napet in se ljudje ne bodo upali potovati v druge države na počitnice.

✱ **V Podravini** se mude zastopniki turškega vojnega ministrstva, ki nameravajo kupiti v Podravini, Medjimuriu in Slavoniji za turško topništvo 1000 konj. Plačujejo jih po 4500 do 7000 Din.

✱ **V Dramljah** je bila te dni razstava vin iz drameljsko-savinjskega vinskega okrožja. Obisk je bil precej povoljen in je pokazal, da zanimanje za vino teh krajev, ki je prav dobro, raste.

✱ **Lanska letina hmelja** je bila v Savinjski dolini precej neugodna, ker so rastlino ugonabljale uši in suša. Pridelalo se je 14 tisoč stotov, leto poprej pa 23 tisoč stotov. Razvoj trgovine je precej oviral napeti mednarodni položaj. Hmeljarska zadruga je priredila vzorčni sejem hmelja in vnovčila članom 240 stotov. Priredila je tudi poučni izlet na Češko. Cene so bile precej ugodne in se je prvovrstni hmelj prodajal po 30 dinarjev za kilogram in še dražje.

Dva pomembna politična govora

Mussolini: „Beseda mir zveni kot lažen denar" — Daladier: „Ne bomo dopustili, da bi nasilje urejevalo razmerje med narodi"!

Na proslavi dvajsetletnice fašizma je govoril

MUSSOLINI

pred starimi fašističnimi borci. Slavil je uspehe fašističnega orožja v Abesiniji in Španiji. Kar se je v teh letih zgradilo, bo trajalo stoletja. Italija iz leta 1939. ni več tista Italija iz leta 1919. Dasi so poklicni miroljubneži posebno odvratni, dasi je beseda mir v zadnjem času posebno obrabljena in **zveni kakor lažen denar, dasi bi pomenil večni mir katastrofo za vse človeštvo,** je Mussolini vendar mnenja, da je **potrebna dolga doba miru, da se zavaruje nadaljnji razvoj človeške omike.** Poizkusi omajati os Rim-Berlin so otročji, kajti ta os je več kakor odnošaji med dvema državama. Ona predstavlja stik dveh revolucij. Ako velike demokracije točijo solze nad usodo ČSR, ki je bila njihova tvorba, se mi njihovim solzam ne moremo pridružiti, kajti narod, ki je razpolagal z znatnim številom vojaštva in ogromnimi skladišči orožja, je že s tem, da ni storil ničesar za obrambo svoje svobode, dokazal, da je zrel za usodo, ki ga je doletela. Če bi prišlo do zveze proti avtoritarnim državam, bi te odgovorile z napadom na vseh koncih zemlje. Kar se tiče odnosov do Francije, je izjavil Mussolini, da so bile zahteve Italije postavljene v pismu 17. sept. 1938. Ti problemi se imenujejo: Tunis, Džibuti, Sueški prekop. Če bo francoska vlada še nadalje odklanjala razgovor o teh vprašanjih, bo jarek, ki danes loči obe zemlji, postal tako globok, da ga bo težko premostiti. Sredozemsko morje je politično, vojaško, zemljepisno in zgodovinsko življenjski prostor za Italijo. Kadar se omenja Sredozemsko morje, se računa tudi Jadransko morje, v katerem so italijanski interesi pomembni, a se ne izključujejo s slovanskimi. Zaradi tega vlada v tem delu že dve leti mir.

Na ta govor, ki ga je svetovni tisk označil še kot dokaj zmernega, je odgovoril preko vseh francoskih radijskih postaj francoski ministrski predsednik

DALADIER.

Vsi se danes s strahom izprašujemo, če so meje naše domovine varne, in opazujemo, kaj počno naši sosedje. Podpisujemo med seboj pogodbe in predno so stopile te pogodbe v veljavo, so že raztrgane. Kdor se danes ne oborožuje, je sokriv takega postopanja in nasilja. **Francija hoče mir, toda mir svobodnih in če bi ji kdo vsilil vojno kot edini izhod med sramoto in vojno, se bo Francija dvignila za obrambo svobode,** kajti Francija je danes močna in edina kakor še nikoli. S pooblastili, ki jih je vlada v teh za mir nevarnih časih prejela, smo izvedli več vojaških ukrepov, da bo ostala Francija domovina pravice in svobode. Moč Francije je njena armada, njen imperij, njene moralne in duhovne vrednote, ki slonijo na svobodnem iskanju resnice in njena prijateljstva, ki slone na pogodbah, pa tudi taka, ki ne slone na pogodbah, ljubezen tistih narodov, ki trpijo v nesvobodi. Danes se proglaša mnogo novih definicij: sužnost se imenuje svoboda, obup se imenuje narodni ponos. Mi pa se borimo zato, da bo mogel živeti vsakdo po svoji volji in da bo lahko veroval, kar mu veleva srce, da bo lahko mislil, kar mu narekuje njegov genij. O francosko-italijanskih odnošajih je naštel le gola dejstva. Omenil je francosko-italijansko pogodbo z dne 7. jan. 1935, po kateri je Francija Italiji odstopila del ozemlja v Afriki in ji dala nekaj gospodarskih ugodnosti. Postopoma bi se uredilo tudi vprašanje Italijanov v Tunisu. Ta pogodba se je pričela izvajati, dokler je 17. dec. 1938 Ciano v pismu ni odpovedal. Na to pismo se je skliceval Mussolini pri svojem zadnjem govoru, ko je rekel, da so v njem italijanske zahteve jasno izražene.

V tem pismu — je rekel Daladier — ni bilo nikakih teritorialnih zahtev. Svoje pravice je Italija utemeljila z dejstvom, da je postala cesarstvo. Te utemeljitve pa Francija ne more priznati, kajti to se pravi, da prinaša vsaka koncesija vedno nove pravice. Francija ne bo odstopila niti pedi svoje zemlje in ne bo nikdar odnehala od nobene svojih pravic. Francija je pripravljena izvajati vse obveznosti, ki jih je bila sprejela s pogodbo leta 1935. Vesti o nekakšnem zatiranju Italijanov v Franciji pa so le pravljice, ki jih lahko ovržejo ti Italijani sami.

Potem je govoril Daladier še o razmerju Francije do Nemčije, ki se je doslej razvijalo v smislu največje miroljubnosti in popuščanja. Zasedba Češke in Moravske pa je vsa ta prizadevanja ustavila. Nemčija je sprva govorila o načelu samoodločbe narodov, potem še o življenjskem prostoru, vse to pa so le nazivi za nadaljnja zasedanja. Vojna bi bila gotovo strašna nesreča za vse narode, toda Francija hoče pomagati Evropi, da se reši iz takega kaosa.

Ob zaključku govora je Daladier pozval francoski in vse druge miroljubne narode sveta, naj skupno branijo ideale človečanstva.

7 dni po svetu

☐ **Daladierov govor** je našel doma in v svetu lep odziv. Vsi francoski listi od komunističnih do skrajno desničarskih so izrazili svoje soglasje z Daladierovimi izjavami. Ameriški in drugi demokratski listi pa opozarjajo že na zunanjo razliko med govorom demokratskega državnika ali diktatorja.

☐ **Francija** je sklenila z Romunijo daljnosežno trgovsko pogodbo.

☐ **Mussolini** je ob priliki nekega razgovora dejal, da Italija ne mara ostati jetnik v Sredozemskem morju.

☐ **Pogajanja med slovaško in madžarsko vlado** so bila prekinjena.

☐ **Vesti o premikanju nemških čet** ob poljski meji se odločno zanikavajo.

☐ **Bivši angleški zunanji minister Eden** je imel dne 26. marca govor, v katerem je izjavil, da je neobhodno potrebno, da se čim prej sestavi v Angliji izvenstrankarska vlada, katere naloga bi bila pospešiti vojaške priprave Anglije ter zavzeti v zunanji politiki energično stališče.

☐ **Francoska vlada** je naročila še 100 letal v Zedinjenih državah. Pričakovati pa je še nadaljnjih naročil.

☐ **Tik za estonsko mejo** so se pričeli veliki manevri ruske vojske. Pri manevrih sodeluje tudi veliko število vojnih letal.

☐ **Chamberlain** je imel s predsednikom irske republike de Valero razgovor, v katerem je de Valera izjavil, da bo Irska v vojni oskrbovala Veliko Britanijo z živežem, da bo pa politično ostala popolnoma nevtralna.

☐ **V kneževini Liechtenstein** so hoteli narediti nemški nacionalni socialisti, ki jih je tam komaj 10 odstotkov, prevrat, in proglasiti priključitev k Nemčiji, toda liechtensteinska policija je bila pravočasno opozorjena in jih je razorožila ter aretirala. Vodje pridejo pred sodišče in bodo obtoženi radi veleizdaje.

☐ **Poljska vlada** je razpisala notranje posojilo poldruge milijarde zlotov za nabavo letal in protiletalsko obrambo.

☐ **V Tokiu** stalno poudarjajo, da so z Nemčijo in Italijo vezani le po protikomunističnem dogovoru, ki se nikakor ne nanaša na demokratske sile. Proti demokratskim silam Japonci nimajo ničesar, saj se sami ne smatrajo kot totalitarna država.

Lebrun v Londonu

☐ **V angleškem parlamentu** je vprašal poslanec pozicije Greenwood Chamberlaina o uspehih pri pogajanjih miroljubnih držav. Chamberlain je odgovoril, da zaenkrat ne more izdati raznih podrobnosti. Na ponovno vprašanje je izjavil, da bo Velika Britanija z drugimi silami takoj pomagala Poljski, čim bi bila ta napadena. Ta izjava je vzbudila veliko pozornost, ker je to prva nedvoumna obveza, ki jo je v tem času prevzela Velika Britanija.

☐ **Med Nemci in Poljaki** je prišlo do hudih sporov. Nemški tisk očita Poljakom razne krvoločnosti in nasilja, ki jih baje Poljaki izvajajo nad nedolžnimi Nemci. Poljaki, [illegible] so vpoklicali 1 milijon mož (v primeru vojne jih lahko pokličejo štiri milijone). V Varšavi so razdelili že 700.000 mask.

☐ **Predsednik Roosevelt** je predložil kongresu zahtevo po odobritvi naknadnega kredita 14,298 000 dolarjev za izpopolnitev mornariškega letalstva.

☐ **V Rusiji** je na podlagi zadnjega ljudskega štetja, ki se je vršilo pred nedavnim, 170 milijonov prebivalcev, torej za 23 milijonov več od zadnjega ljudskega štetja, ki se je vršilo leta 1926.

☐ **V Španiji** so Francovci vkorakali v Madrid in s tem pričeli zadnje dejanje španske žaloigre. Francozi in Angleži pričakujejo, da bodo sedaj italijanske čete, v soglasju s prejšnjimi pogodbami, zapustile Španijo, [illegible]

☐ **V Romuniji** dobiva ministrski predsednik vedno znova in znova brzojavke iz vseh krajev zemlje, ki mu zatrjujejo, da je ves narod edin v želji, da brani svoje meje in svojo neodvisnost ter svobodo.

☐ **33 bivših romunskih ministrov** je poslalo kralju Karolu vlogo, v kateri se zavzemajo za bolj demokratičen režim in za nadstrankarsko vlado nacionalne unije.

☐ **Cianovo pismo,** o katerem sta govorila Mussolini in Daladier, je francoska vlada objavila. V njem je govora le o tem, da Italija odpoveduje Lavalov sporazum. O odstopu ozemlja, kakor je [illegible] poudaril Daladier, v njem ni besedice.

☐ **Poljska** je sprejela od Nemčije ultimatum o priključitvi Gdanska k Nemčiji, o izgraditvi avtostrade skozi koridor in o pristopu k antikominterni, kar pa je Poljska baje na zahtevo generalnega štaba odklonila.

IZ ČASOPISOV

Stališče Švicarjev

„Bolje se stališče celega švicarskega naroda ni dalo označiti," piše švicarska „Weltwoche" (24. III. 1939.), „kako je to storil zvezni svetnik Obrecht v Baslu, ko ko je izjavil: „V inozemstvu se morajo zavedati: tistega, ki bi nas napadel in ki bi hotel kršiti našo neodvisnost in celokupnost, čaka vojna. V Švici se ne bo zgodilo, da bi šli preje romat v inozemstvo."

Tudi zvezni predsednik Etter je nekaj dni pozneje prav jasno govoril o istem problemu. Vprašanje je le, ali je bilo prav, da je v tej zvezi opozoril, da ostanejo naši gospodarski odnošaji z osvojeno deželo neizpremenjeni. To zveni skoro, čeprav morda nehote, kot neko laskanje zmagovalcu...

Toda o teh izjavah ne poročamo, radi te rahle kritike, ampak ker bi dali radi vzpodbudo, da bi šli v Bernu ob priliki nekoliko dalje.

V pomirjenje: mi ne maramo nobenih provakacij kakršnekoli tuje države. Samo zelo bi nas veselilo, če bi vendarle enkrat sišali v zvezni skupščini poleg jasne izjave, da se ne bomo umaknili pred nobenim napadom, tudi zagotovilo, da smo proti takemu napadu vsaj na naši meji toliko zavarovani, da se je mogoče tako dolgo ustavljati, dokler se v zaledju ne izvede mobilizacija.

Te vrstice švicarskega lista so vsekakor zelo zanimive in poučne ter veljajo tudi za druge male države, ki so v podobnem položaju kakor Švica.

Nov hrvatski tednik

Prejeli smo prvo številko novega hrvatkega tednika „Naše novine" (26. III.), ki izhaja v Zagrebu in ga urejuje ter izdaja Turk Velimir. Iz uvodnika navajamo tole mesto v informacijo:

„V času, ko se pojavljajo okoli nas časopisi s protidemokratsko tendenco, časopisi, katerih založniki in somišljeniki tavajo v mraku reakcije, kakor da bi stopali po sončnih stezah svobode, smo pokrenili ta list s povsem „neskromnim" ciljem, da branimo demokracijo. Nasproti tališčem o samoodločbi narodov po receptih in načelih totalitarnih sistemov — ki so v resnici reakcionarna, ker hočejo izvesti načelo samoodločbe narodov z navadnim menjanjem oblike narodnega zatiranja — postavljamo mi v prvo vrsto rešitev narodnega vprašanja na temeljih demokracije. Za nas je rešitev hrvatskega vprašanja kot osrednjega političnega in državnega vprašanja v Jugoslaviji, vezano s silami celokupne demokracije Hrvatske, Srbije, Slovenije i. dr. Od moči te demokracije bo odvisna bodočnost in svoboda Hrvatske. Vsako drugo pot „rešitve" hrvatskega vprašanja smatramo kot stranpot."

Aprilski razgovor

— No, kako kaj?

— Tako! Zdaj smo, veste, za sporazum. Dr. Maček je naš — kako naj se izrazim — idol. Da. idol, to je beseda! Prejšnje čase — a ni, da bi se spominjali...

— Aha, niste si bili tedaj nekaj v sorodu s tistim, no, s tistim zloglasnim Jevtičem?

— Jevtič? Oprostite, on je bil pa mož, vsa čast mu! In na stare dni, glejte, smo se znašli pod staro streho, z našim voditeljem dr. Mačkom na čelu. Ko smo bili pri Stojadinoviću, je bila stvar...

— Da, saj ste bili vi zelo vnet in primeren Stojadinovićev podrepnik! Kako ste se razumeli, recimo pri pozdravljanju?

— Z dvignjeno roko. Takole. A on takole. Rojen diktator, vam rečem. Škoda ga... sem hotel reči vrag ga vzel. Maček bo naša rešitev, sem večkrat mislil, še ko je živel, pokojni Stojadinović. Kako ga je škoda, tega Milana! Zdaj bi živel! In s kundakom „bum, bum, bum!" bi po hrbtu hudičeve separatiste...

— Ali niste Mačkov pristaš?

— Se reče, Maček je naša rešitev. Če bo kazalo, bomo drugače, to se pravi... Uh, to aprilsko vreme! Nič dobrega!

— Da, aprilsko vreme! Pa adijo in doma pozdravite! —din—

SKRBI ZA »EDINOST«!

V Slovenskih goricah gospodari jetika

Ako bi ta ali oni obiskovalec Slovenskih goric, ki po časopisju opeva lepoto teh krajev, ostal dalj časa v naši sredini in se nekoliko razgledal, bi pač ti napevi nekoliko drugače doneli. Če bi se poglobil v statistiko, bi spoznal, da je pri nas povprečno 50 odstotkov ali vsak drugi človek jetičen. Nešteti očetje številnih družin in njih otroci bolehajo, hirajo in umirajo na jetiki. Vsled neznosnih stanovanjskih razmer se ta morilka človeštva množi tako naglo, da bo izguba res velika, če se ne bo kmalu kaj ukrenilo proti temu.

Kje so vzroki?

Pretežno površino Slov. goric obsegajo večji in manjši vinogradi. Večji so last tujcev, manjši posameznih kmetov. Tu živijo viničarji s svojimi družinami v stanovanjih, ki tega imena sploh ne zaslužijo (tla v sobi so zemlja). Nadalje kočarji, ki ne morejo živeti ne umreti. Od tod odhaja vsako leto nešteto sezonskih delavcev.

Zaslužek imajo pri nas v vinogradih najbolj v času kopi in drugih vinogradniških del. Viničarji in kočarski dninarji dobivajo 8—10 din dnevno. (Uprava Admontskega samostana plačuje celo 6 din dnevno.) S temi mezdami se mora često preživljati veččlanska družina.

Položaj se od svetovne vojne sem ni izboljšal. Tedaj je kopač zaslužil 20 krajcarjev na dan ter si za ta denar lahko kupil šest kilogramov krušne moke, dočim si za današnjo dnevno mezdo kupi komaj tri kilograme.

Takrat so bile Slovenske gorice še lepe. Danes so vesele pesmi kopačev utihnile. Tihi in zamišljeni stopamo v vinograd brez pesmi in prirodno lepoto še komaj opazimo.

Življenje tu je res neznosno. O sladkorju se ne more govoriti, ker ga nadomešča saharin... Zjutraj jemo žgance z rjavo čorbo, za obed kislo mleko, za večerjo solato. Seveda kuharski recepti po časopisju so bolj mastni in slajši.

Treba je dati narodu človeka dostojno življenje, če tega ni ne pomaga vse skupaj nič, če bi vsak dan poslušali predavanje o boju proti jetiki. Prenaporno delo vsled pomanjkanja delovnih sil, slaba prehrana, premnogo pijače in nezdravo stanovanje, to so vzroki te človeške zajedalke in tu je nujno potrebno zdravljenje in korenita izpremememba.

Anton Markovič.

Beg tekstine industrije iz Maribora

Maribor je brez dvoma središče mlade tekstilne industrije Jugoslavije in popolnoma zasluži pridevek »jugoslovenski Manchester«. V mestu in okolici je kakih 30 podjetij, med njimi dve zelo veliki in več srednje velikih. Nad 7000 delavcev služi kruh v teh tvornicah. Če štejemo zraven še svojce, lahko rečemo, da živi najmanj 20.000 ljudi od mariborske tekstilne industrije. Kako hitro se ta panoga naše industrije razvija in kako visoko stopnjo je že dosegla, opažamo v manufakturnih trgovinah, kjer domače blago vedno bolj izpodriva inozemsko. Boljše tkanine, ki so jih morali še pred nekaj leti v veliki množini uvažati, so že domačega izdelka ter se glede kakovosti lahko kosajo s tujimi izdelki, v ceni pa je naše blago brez konkurence, ker pač odpade carina in so domače delovne sile mnogo cenejše. Še bolj pa vidimo napredek, če redno obiskujemo razstave Mariborskega tedna, kjer že več let razstavlja mariborska tekstilna industrija svoje izdelke in prinaša vsako leto precej novega, od priprostih tkanin do najfinejše svile, od priprostega sukna pa do dobrega blaga za moške obleke. Vse je kazalo, da so ustvarjeni pogoji za še razveseljivejši razmah te industrijske panoge, ki bi zaposlila še večje število našega delovnega ljudstva.

Zadnje čase so se žal začele pojavljati v vedno večjem številu razne težave, s katerimi se imajo tekstilna podjetja boriti in ki deloma celo ogražajo njihovo nemoteno delo. V prvi vrsti gre za težave pri dodeljevanju deviz za nakup inozemskih sirovin, pred vsem bombaža in preje. Jugoslavija izvaža preveč v klirinške države in premalo v one dežele, ki plačujejo prejeto blago s svobodnimi devizami, t. j. s papirji, ki so toliko vredni kot gotov denar. Ker premalo izvažamo v te države, dobimo tudi premalo deviz, da bi mogli z njimi plačevati ono blago, ki ga kupujemo v državah, ki z nami niso sklenile kliringa. Iz klirinških držav pa se bombaža in preje tudi ne da dobiti, vsaj ne v oni množini, kot jo potrebujejo naše tovarne. Nemčija sploh ne pusti izvažati bombaža, ker ga sama uvaža in ima še večje težave z devizami kot mi. Italija ima sicer dovolj bombaža, seveda uvoženega, prodaja ga pa le, ako se plača z devizami. Ostanejo torej le Anglija in Amerika ter nekaj drugih držav, ki pa vse zahtevajo devize za svoje blago.

Tovarne napenjajo vse sile, da dobijo dovolj deviz za plačilo sirovin, pa jim ne pomaga mnogo. Zato so prisiljene omejevati obrat. Nekatere tvornice, tako zlasti Doctor d. d., delajo samo po pet ali celo le štiri dni na teden. Delavstvo je prisiljeno k neprostovoljnemu in seveda neplačanemu dopustu, kar naravno še dviga nevoljo.

Na drugi strani pa opažamo, da v Beogradu in okolici nimajo tvornice onih težav z devizami kot v naših krajih. Tam se devize dodeljujejo skoraj vedno v oni množini, kot jih tovarne potrebujejo. Znano je tudi, da tam doli davki niso tako hudi kakor pri nas in da so delovne sile veliko cenejše, ker so ljudje navajeni mnogo skromnejšega življenja kot v Sloveniji.

Vse to sili tekstilno industrijo k resnemu razmišljanju, ali ne bi kazalo prenesti obrat kam drugam, kjer so boljši pogoji za njen obstanek. Druga največja tovarna v Mariboru, Doctor in drug, se je te dni presnovala v delniško družbo, ki ima svoj sedež v Beogradu. Vse blago se bo iz Maribora pošiljalo tjakaj, tam se bo prodajalo, tam tudi plačevalo, denar se bo stekal v tamošnje denarne zavode, seveda v kolikor ga ne spravijo v inozemstvo, saj je skoraj vsa tekstilna industrija v rokah tujcev. Polagoma pride najbrže tudi obrat na vrsto in stroje bodo prepeljali v Beograd.

Sedaj se je odločila za selitev tudi tvornica E. Zelenka in drug, ki ima svoj obrat v Linhartovi ulici. Najprej pride na vrsto predilnica, ki zaposluje skoraj 200 delavcev, od katerih je del že prejel odpoved. Kasneje najbrže sledi tudi tkalnica, ki zaposluje prav toliko delovnih sil. Kam se preseli to podjetje, še ni znano, pravijo pa, da v Egipt, torej na vir bombaža, drugi pa zopet mislijo, da gre v Južno Srbijo, kjer ima industrija več olajšav kot pri nas. Tudi o dveh drugih tovarnah vedo nekateri povedati, da ne ostaneta več dolgo v Mariboru. In kaj potem?

Kdo bo prej in boljše popravil nedolžnim žrtvam storjene krivice?

Dajte nam društvo „Reparacija"!

Slišali smo že, kako so se neke **politične, gospodarske, narodne in prosvetne** organizacije med drugim tudi v Sarajevu zavzele za poštene ljudi, ki jih je Stojadinovićeva vladavina preganjala samo zavoljo nekakšne politične nepokorščine ob skupščinskih volitvah dne 11. decembra 1938. Takih žrtev je bilo tudi pri nas, vendar razmeroma malo. Naši javni nameščenci namreč po veliki večini niso odrekli zahtevane politične pokorščine. **Res pa je tudi, da se pri nas živ krst ne briga za usodo političnih preganjancev.** Kje so in kaj delajo naše organizacije? Starajo se za matere, za otroke, pa mirno gledajo, kako može teh mater in očete teh otrok ubijajo. Pa nam je vedno na jeziku beseda o krščanski ljubezni in lepa peta božja zapoved: **Ne ubijaj!**

Nedavno je dr. Kramer posredoval pri predsedniku vlade Cvetkoviću, da naj popravijo krivice, ki so se zgodile njegovim političnim prijateljem pri zadnjih volitvah. Mislimo, da bi bil dr. Kramer boljše storil, ako bi bil drugače vse hvale vredno posredovanje razširil tudi na tiste politične preganjance, ki so jih rodili tudi vsi prejšnji režimi in jih ima kolikor toliko tudi on sam na vesti. Enostranski se taka vprašanja ne morejo niti ne smejo reševati!

»Slovenec« od 21. marca t. l. piše o tem po »Jutru« in je mnenja, da se naj krivice popravijo, če so se komu res zgodile, potem pa nadaljuje:

»Ko so se pod režimi, v katerih so gg. dr. Kramer in njegovi somišljeniki delali volitve na Slovenskem, delale velikanske krivice vsem slovenskim ljudem, tedaj je dr. Kramer molčal in molčala so njegova glasila. Oglasili so se ti listi le takrat, kadar je bilo tedanjo režimsko oblast klicati zoper nasprotnike. Tako je bilo na stotine slovenskih ljudi vrženih iz služb. Nekaterim tiste krivice še do danes niso docela popravljene, ker so izgubili leta. Zato zahtevamo, naj se tudi tiste krivice popravijo, katere je storil bivši režim, ki je zanj odgovoren tudi g. dr. Kramer in njegova stranka!«

Mislimo, da »Jutro« in »Slovenec« ne moreta drug drugemu ničesar očitati v tem pogledu. Režimski ljudje ene ko druge barve so pač — da se izrazimo po »Slovencu« — **delali volitve** po svoji mili volji. Težek račun bi bil, ako bi hoteli točno in pravično dognati, kdo je zahteval več žrtev radi politične nepokorščine vobče. Toda to ni važno. **Važno je priznanje z ene in druge strani.** Politični spokorniki se torej že oglašajo in nemara celo tekmujejo, kdo bo prej in boljše popravil nedolžnim žrtvam storjene krivice. Pa nam naj ne zamerijo: v resnično politično spokornost starih krivičnikov nimamo prave vere! Že dolgo jim ne zaupamo več in tudi zdaj resno dvomimo, da bi se jim naenkrat zares zbudila vest in da bi se jim naenkrat zares zganilo srce.

Mi pravimo: **Vse krivice se morajo popraviti!** V to svrho predlagamo takojšnjo ustanovitev društva **»Reparacija«** za Slovenijo, in sicer pod okriljem Društva državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani, da se delovanje čim lažje razširi po vsej državi. Redni člani naj bodo vsi tisti, ki se jim je zgodila krivica. Drugi so lahko podporni člani. Odbor naj šteje n. pr. 7 članov: predsednik »Reparacije« bodi vsakoletni predsednik Društva upokojencev, člani odbora pa: po 1 zastopnik političnih prijateljev »Jutra« in »Slovenca« ter 4 zastopniki političnih preganjancev! Teh 7 funkcionarjev imej vsak po enega namestnika iz istih skupin sodelujočih! Itd.

Društvo državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani prosimo, da nemudoma vse potrebno ukrene v predlaganem smislu. Ureditev tako važnega vprašanja morajo vzeti v svoje roke **prizadeti uradniki sami ob pametnem in iskrenem sodelovanju zastopnikov dosedanjih političnih prijateljev »Slovenca« in »Jutra«!** S tem lahko mnogo doprinesejo k potrebnemu domačemu sporazumu in splošnemu pomirjenju v Sloveniji, kakor tudi k večjemu občemu zadovoljstvu v naši prelepi Jugoslaviji.

Andrej Žmavc.

Narodno obrambno delo v Prekmurju

Zavest skupnosti, ki bi se v teh težkih časih morala porajati na vseh koncih in krajih slovenske zemlje, je dobila vidnega izraza — menda najprej na slov. obmejnem podeželju s snovanjem Meddruštvenega narodno-obrambnega odbora v prekmurski metropoli, v Murski Soboti. Petinštirideset soboških in podeželskih društev, ki v glavnem kaj pomenijo, se je zavedlo težkega položaja malih narodov v svetu in je vsled tega odvrglo vse politične, verske in svetovno nazorske predsodke ter se združilo v delu za narodno obrambo.

V tem odboru včlanjena društva, korporacije itd. sicer ohranjajo lastno društveno delovanje, edina pa so si glede narodnih potreb, ki jih hočejo skupno reševati. Na podlagi tem večje strpnosti hočejo tako delovati v prid narodne in državne moči.

Na skupnem sestanku, ki je bil dne 27. t. m. so si vsa ta društva, korporacije itd. izvolila osemčlansko eksekutivo, ki naj vodi nadalnje delo. Obenem so si postavila po svojih delegatih program za delo do julija. Program obsega organiziranje narodnega mladinskega zborovanja, postavitev spomenika prvim prekmurskim književnikom ter osnovanje širšega pevskega zbora, ki bi naj širil med ljudstvo slovenske pesmi.

Ko stopa soboški Meddruštveni narodno-obrambni odbor tako med javnost in na »dan«, bi bilo želeti, da najde povsod toplega odziva. — V skupnosti je moč!

SOTRUDNIKE IN DOPISNIKE prosimo, da pošljejo svoje prispevke najkasneje do vsake srede v tednu.

Kulturna obzorja

PREJELI SMO

Gruda št. 3. Pravkar je izšla tretja številka že z velikonočno vsebino. Jože Danev objavlja pesem »Čujte, vstanite«; Marija pa »Ob vstajenju«. Josip Udovič razglablja v članku »Vstajeni, slovenska vas!« o treh svetovih. List nadaljuje z Reymontovo novelo »Delo«, ki postaja vsebinsko zanimivejša in globlja, od številke do številke. Odlikuje jo še krasen prevod in čisti jezik Jože Glonarja. France Gerželj pa nadaljuje s prevodom najbolišega runalističnega (kmečkega) pisatelja Josefa Knapa in nam prikazuje v krasni obliki sliko Podkarpatske Rusije. Revija objavlja še razne druge sestavke, med drugim nadaljuje Ivan Nemec z zanimivim opisom »Naš svet med Dravo in Donavo«. — Mesečnik, ki se izpopolnjuje, je s to številko najlepše dokazal svoj pomen. Kaže nam kulturni napredek kmetske mladine, ki daje našemu narodu nove upe in nade, da bo slovensko podeželje kulturno živahnejše, kot pa je danes. Iz tega vidika moramo gledati na razvoj revije in se veseliti njenega napredka. **u.**

»Dejanje«, marec 1939, št. 3 prinaša uvodoma dr. St. Gogale sestavek »O duhovni svobodi«, potem pesmi Jožeta Udoviča »Skrivna ura«, »Tiha godba«, »Iz vsega srca«, »Novi dnevi«, »V sredini«, »Krona vseh želja«. Boris Pahor je prispeval več drobnih črtic pod skupnim naslovom »Podobe iz Trsta«. Ivo Pirkovič je dal daljši članek, ki se bo še nadaljeval, pod naslovom »Svet kot projekcija«. Bogo Grafenauer je prispeval »Misli o fašizmu«, ki jih bo posebno danes kumenti je izšel prevoduml uml uml uml vsak z zanimanjem prebral. V rubriki Dokumenti je izšel prevod članka Jeana Lacroixa »Kako naj mislimo?«. V rubriki Pregledi opisuje Edvard Kocbek Francijo, sledi pod aslovom »Iz februarske kronike« nekoliko važnih dogodkov v tem mesecu, pod književnimi poročili poroča Janez Logar o knjigi Janeza Jalena: »Cvetkova Cilka«, ki je izšla v Družbi sv. Mohorja, Bogo Grafenauer poroča o knjigi Albina Prepeluha: »Pripombe k naši prevratni dobi«. Maks Miklavčič o 12. številki revije »Misel in delo«, ki je izšla za 20letnico Jugoslavije. D. V.

pravično ocenila knjigo Angele Vodetove »Spol in usoda« II. del, ki je po krivici vzbudila svoječasno tak vihar. V Zapiskih pa E. K. govori o »Položaju poezije«. Na platnicah je več drobnih poročil o novih knjigah.

„Mladi Prekmurec“. 5—6 št. Pred nedavnim izišla dvojna št. obsega zanimivo Ingoličevo črtico iz Haloz: „Kako sem našel Veroniko“, ki je prav za prav osnutek epizode iz romana „Soseska“. Lazar Ivan je prispeval kratko prozo o „Poštenjaku“. Ivan Slovin (psevdonim?) pa „Poizkus karakterizacije mladinskega gibanja v Prekmurju“, ki je vreden posebne pozornosti. Pisec razpravlja predvsem o vzrokih, ki so privedli do cepitve v prekm. akad. vrstah. Fr. Gumilar nadaljuje svojo zgodovinsko razpravo o „Plemičih v Prekmurju“, o kateri bi bilo želeti, da se še nadaljuje. Franc Murčič dalje ocenjuje Kerenčičeve „Zemljiške odnose v Jeruzalemskih goricah“.

Pesmi sta prispevala Fred Kališ — „Iz mojega dnevnika“ — in F. Murčič „Zdaj in nekdaj“.

Revija, ki je vsebinsko in tiskarsko na dostojni višini, je vredna vse pozornosti. **fš.**

Vsi za Ciril-Metodovo družbo! Podpirajmo jo ob vsaki priliki, kupujmo njene razglednice, posebno ob praznikih, na novo pa zopet uvedimo narodni kolek, ki je svoj čas donašal lepe dohodke! Nalepimo ga na vsak dopis, račun! Družba pa naj jih izdela več vrst za posebne namene, n. pr. prekmurski, kočevski, obmejni kolek za zgradbo novih šol. Ne pozabimo, da se tudi iz najmanjših darov lahko nabere velika vsota. Zato pa: **Kdor si naš, uporabljaj narodni kolek!**

Ali mora človek piti?

Človek izloči dnevno približno četrt litra vode več, kakor je zavžije s hrano in s pitjem. To prihaja od tega, ker se voda sestoji iz kisika in vodika. Naše telo odvzema hrani vodikove spojine, jih zveže s kisikom, ki ga vdihavamo in tvori tako vodo. Na ta način dobi telo iz sto gramov sladkorja, ki ne vsebuje nikake vode, 55 gramov vode in iz 100 gramov masti celo 118 gramov vode! Razen tega ima skoro vsa hrana, ki jo zavživamo, v sebi manjše ali večje količine vode. To, da so nekateri žejni, prihaja od tega, ker telo, ki zavžije večje množine soli, potrebuje več vode. Tako je mnogo ljudi, ki razen zjutraj, ko spijejo svojo kavo ali čaj, ves dan ne poizkusijo nobene druge pijače.

Gospodarstvo

Proračuni naših banovin za leto 1939./1940.

Danes začenja novo državno gospodarsko leto 1939./1940. O državnem proračunu smo že poročali. Danes prinašamo približne vsote proračunov naših banovin. Kakor narašča državni proračun, naraščajo tudi banovinski proračuni: tu bolj, tam manj. Ako bi državna blagajna prispevala banovinam ustrezne zneske, kakor je kolikor toliko določeno, bi še nekako šlo in bi banske uprave lažje izhajale. Tako pa so večkrat v stiskah in iz leta v leto povišujejo svoje praračune. Banovinski proračuni za leto 1939./1940. kažejo, številčno zaokroženo, približno tole sliko:

Banovina	Znesek v miljonih	Več od prejšnjega leta v milijonih	v odstotkih
Dravska — Ljubljana	193	15.5	8.75%
Savska — Zagreb	241	26.—	12.—%
Vrbaska — Banja Luka	40	1.—	2.—%
Primorska — Split	70	14.—	25.—%
Drinska — Sarajevo	88	15.—	20.—%
Zetska — Cetinje	60	2.—	3.25%
Dunavska — Novi Sad	202	13.—	6.75%
Moravska — Niš	62	4.5	8.—%
Vardarska — Skoplje	55	1.5	2.5 %
Skupaj:	1.011	92.5	10.—%

Proračuni vseh banovin za l. 1938./1939. so znašali nekako 918 in ½ milijona dinarjev. Za leto 1939./1940. so jih zvišali za približno 92 in ½ milijona na 1 milijardo in 11 milijonov dinarjev, to je drugo k drugemu za 10%.

V novem gospodarskem letu pride od proračunane vsote vseh naših banovin na enega Jugoslovana povprečno pičlih 70 dinarjev, od proračunanega zneska Dravske banovine na enega Slovenca pa približno 161 dinarjev = 230% od državnega povprečka vseh banovin skupaj.

A. Ž.

Kmetsko vinogradništvo

Med pridelki, ki donašajo kmetu redne letne dohodke, predstavlja vino važno mesto.

Lastnike vinogradov moramo ločiti v dve vrsti: v prvo spadajo večja vinogradniška posestva, katerih lastniki so navadno premožnejši sloji v državi ali izven nje. — Kmetsko prebivalstvo naziva te vinograde za „gosposke gorice“. — Druga vrsta vinogradov je manjše zemeljske površine in kmet, ki je lastnik tega majhnega vinograda, skozi vse leto pridno obdeluje in neguje svojo vinsko gorico. V upanju, da mu bo trta obilno obrodila, čaka na trgatev in prodajo vina, da bo kril z izkupičkom stroške celoletnega dela in da bo preostanek uporabil za nakup obleke, čevljev ali manjnujnejših potrebščin za zimo.

Lastniki večjih vinogradov, kateri niso prvenstveno odvisni od dohodkov vinogradniškega pridelka, lahko čakajo s prodajo vina in tako navadno dosežejo pri prodaji višjo ceno, kakor kmetski vinogradnik. Prednost imajo tudi v možnosti, da sortirajo vinski pridelek, kar jim je omogočeno z ozirom na obsežnost vinograda. — S tem lahko nudijo kupcu kakovostno boljše vino, kakor ga ima kmet v svoji kleti. — Kmetu vinogradniku je sortiranje vina radi premajhne količine pridelka onemogočeno, oziroma je v sedanjih prilikah brez vsakega večjega praktičnega pomena.

Pri prodaji vina je kmet največkrat navezan na domačega gostilničarja, mnogokrat pa tudi pri njem vina ne more prodati, ker so številni gostilničarji tudi sami lastniki vinogradov in so najprej navezani na uporabo lastnega pridelka. — Smotrno urejena vinska trgovina v državi se pogreša in tako je kmetski vinogradnik prisiljen, da se posluži večkrat vinotoča, ki ga mnogokrat neupravičeno kritizirajo, ali pa proda vino že prvemu kupcu.

Ako k temu še dodamo in poudarimo, da je kmetski vinogradnik prisiljen vino čim prej prodati radi svojega težkega gmotnega položaja in da je s tem že tudi izpostavljen vsem mogočim izkoriščevalcem, potem ni vzroka, da bi se čudili, ako je cena kmetskemu vinu mnogokrat sramotno majhna. Zavedati se moramo, da je nesmiselno zahtevati od poštenega, še manj od brezvestnega kupca, da bi vino plačal dražje, ko je prepričan, da ga lahko kupi skoroda po vsaki ceni pri vinogradniku.

Samo posredovanje odločujočih činiteljev, ki je nujno in ki mora spraviti vinsko trgovino na zdravo trgovsko podlago in izključiti vsako špekulacijo, ki je mogoča in za kupca dobičkonosna, zlasti pri nakupu grozdja, (ki ga potem kupec sam spreša) lahko vinsko kupčijo uredi. Po vseh neštevilnih zahtevah in prošnjah ter protestih s strani kmetsko-strokovnih organizacij, ki trajajo že precej let, se mora tudi urediti cena modri galici. — Enake važnosti sta občinska in banovinska trošarina na vino in vinski mošt. — Znižanje trošarine se mora izvršiti, vendar tako, da bo deležen koristi od znižanja izključno kmet, ne pa mogoče kupec. — Pravilno in pravično bo tudi že enkrat treba urediti vprašanje uvoza banatskega in dalmatinskega vina v Slovenijo in istočasno omogočiti in uravnati naš vinski izvoz v inozemstvo.

Za povzdigo kmetskega in sploh vsega vinogradništva smatram za umestno, da se čim prej ustanovijo po vseh vinorodnih krajih, koder še ne obstojajo, vinarsko-kreditne zadruge, ki bodo prevzemale vinski mošt, odnosno grozdje od kmetskega vinogradnika že ob bratvi. Koristi takega zadružnega delovanja bi bile:

1. kmeta bi obvarovale škode radi nujne prodaje vina;

2. kmet bi takoj sprejel za vino denar;

3. z ozirom na skupne zadružne kleti bi tudi kmetu bilo omogočeno sortiranje vina v vsaki količini in

4. tako bi se dosegla boljša cena za vino.

Kdor hoče kmetu pomagati, mora to v prvi vrsti dokazati z delom. Možnost ureditve vinogradništva in vinske kupčije je dana. — Izvesti pa jo morajo takoj tisti činitelji, ki imajo za to na razpolago moč in potrebna sredstva!

Kreft Vladimir.

Napredek industrije avionov

Proračuni 38 držav kažejo, da je namenjenih 50 odstotkov izdatkov, ki gredo za oboroževanje, nakupu letalskega materiala. Temu so krivi veliki stroški proizvodnje. Danes je namreč potrebnih petkrat več delovnih ur za izdelavo motorja, kakor pa je bilo to leta 1918. Motorji so postali mnogo boli zapleteno sestavljeni, radi česar je delo natančneiše in zato tudi dražje. Po računih italijanskih strokovnjakov se giblje vrednost aeroplana med 350 in 860 din za 1 kilogram: to pomeni, da je vrednost avtomobila ali lokomotive petkrat maniša.

Leta 1937. je bila svetovna proizvodnja okrog 28 tisoč aeroplanov. Na Japonskem je bilo izdelanih 2158 letal, v Italiji 2365, v Franciji **3200** in Ameriki **3840.** Izvoz aeroplanov stalno narašča: letos sta izvzeti le Anglija in Francija, ki potrebujeta mnogo za svoje potrebe. Od 1445 milijonov dinarjev (vrednost izvoza aeroplanov iz leta 1928.) je skočila vrednost na 2923 milijonov leta 1937., v prvi polovici 1938 pa že na 2021 milij. din. — Največ izvaža USA (1937: 1717 milij. din); slede Anglija (1937: 797 milij. din), Francija (1937: 186 milj. din) in Italija (1937: 139 milj. din). Izvoz narekujejo seveda cene in notranje potrebe. Potreba Holandije je manjhna, zato izvaža ta dežela mnogo letal (1936: okoli 60 odstotkov). Druge dežele, ki potrebujejo za lastno oborožitev veliko število letal, izvažajo mnogo manj. Anglija 1935 vsega 23 odstotkov, Francija 1936/37 — 33 odstotkov in USA 1936 — 31 odstotkov svoje proizvodnje.

Ta trgovina bi prikazala še mnogo večja števila, ko bi druge dežele ne skušale razviti lastne industrije. Med temi zemljami je poleg Romunije in Švedske tudi Jugoslavija, ki ima že nekaj zasebnih in državnih tovarn aeroplanov odnosno aeroplanskih delov. V zadnjih letih sta se pojavila na svetovnem tržišču dva nova izvoznika in sicer bivša Češko-Slovaška in Poljska. Japonska in Rusija zaenkrat še nista mednarodna konkurenta, kajti tam so domače potrebe še vedno velike. Posebno v Rusiji je notranje tržišče nenasitno, saj gradijo tam poleg vojaških predvsem letala, ki služijo v gospodarske namene.

Kakor je videti, je razvoj tehnike silovito pospešil napredek industrije aeroplanov in gre človeštvo v tej industrijski panogi z ogromnimi koraki naprej. Škoda je pri tem samo to, da služijo letala tudi kot orožje, ki ubija svoje ustvarjalce.

* **Železniška uprava** bo letos naročila 125 lokomotiv v vrednosti 234 milijonov dinarjev. Novi osebni vagoni bodo stali 384 in tovorni vozovi 343 milijonov dinarjev. Za obnovo voznega parka bo torej izdala država skoraj milijardo dinarjev. Da se ti izdatki kolikor mogoče krijejo, se z novim proračunskim letom povišajo blagovne tarife za 5%.

Cene življenskih potrebščin in delavske mezde

V poslednjih letih so cene življenjskih potrebščin poskočile za okroglo 30 odstotkov, kar je imelo za posledico podražitev prehrane delavskih družin. Z ozirom na to bi morale rasti delavske mezde, kajti sicer mora nujno nastopiti občutno krčenje pri nakupu in stradanje.

Naj na kratko prikažemo, kakšno je bilo in je še resnično stanje.

Pri pregledu povprečnih indeksov cen v preteklem letu dobimo v primerjavi z letom 1937. in z letom najnižjih cen v času 1932—1934 sledečo sliko, ki nam prikazuje, za koliko se je povečal indeks cen leta 1938.:

rastlinski proizvodi	15,8	50,0
živinski proizvodi	1,0	20,5
mineralni proizvodi	2,7	19,0
industrijski proizvodi	0,6	18,1
skupni indeks	4,8	23,8

Razen pri rastlinskih proizvodih, je razlika cen v letih 1937. in 1938. mnogo manjša nego razlika cen v letih 1936. in 1937. To pomeni, da je gospodarska konjunktura, ki je bila le bežna, zopet v padanju. Pač pa je za naše razmotrivanje bolj važno dejstvo, da so cene v lanskem letu še vedno naraščale in, da je bilo leto 1938. že tretje leto sistematičnega večanja cen.

Nasproti letu najnižjih cen kažejo rastlinski proizvodi največji prirastek (50,0 odstotkov). Visoko ceno teh proizvodov je povzročilo državno posredovanje. Da je bil izvoz čim večji (radi pridobivanja deviz), so se delile izvozniške nagrade (dobival jih ni kmet, marveč trgovec na veliko!) in pa, izvozniške cene so bile nizke — konkurenčne (predvsem amerikanskim). Vsled tega — da je bila pokrita ogromna razlika, prav za prav izguba — so morale ostajati cene na domačem tržišču stalno zelo visoke. Ker pa so šle velike žitne zaloge čez mejo, se nam je zgodilo, da smo ostali ob slabih letinah (n. pr. predlanskim) doma brez žitaric, radi česar je domač vijak cene še bolj privil.

V takšnih gospodarskih okoliščinah so se gibale cene na malo tako, da je bil najbolj prizadet mali nakupovalec. Od leta 1935. namreč cene na malo stalno rastejo in so bile v letu 1938. povečane (v odstotkih):

	nasproti l. 1937. za	nasproti l. 1935. za
Beograd	10,2	15,6
Zagreb	6,7	13,9
Ljubljana	4,6	9,1
Skoplje	7,4	19,1
Sarajevo	5,0	11,4
10 mest	6,7	12,6

Med cenami na malo so najbolj narastle cene žitaric, vsled česar je bil pri nas kruh stalno drag in je takšen tudi še danes.

Kakor vidimo, so cene življenjskih potrebščin v poslednjih letih občutno narastle. Ni pa enak slučaj z delavskimi mezdami. Po podatkih OUZD je bila **povečana delavska mezda v razdobju 1935—1938 za 6 odstotkov. V istem času pa so poskočile cene na malo za 12,6 odstotkov.** To pomeni, da je v resnici delavska mezda prav za prav padla, s čemer se je zmanjšala kupna moč drugega najmočnejšega sloja v naši državi. In v tej razliki, v tem nesorazmerju je treba iskati vzroke stalnega propadanja delavskih družin.

Napredek Poštne hranilnice

Sredstva te ustanove stalno rastejo, toda kako jih delijo, o tem centralizem ne govori

Poštna hranilnica je državna ustanova, ki dobiva vedno večji obseg. Tako se je povečal njen lanskoletni celotni promet za 34 milijard ali za 12%. S tem je dosegel rekordno višino 334,3 milijard dinarjev, kar pomeni, da »gre skozi roke« 1 milijarda in 100 milijonov dinarjev. Od leta 1933. do leta 1938. je rastel celokupni letni promet takole (v milijardah din): 227,34 — 234,24 — 239,62 — 255,74 — 300,08 — 334,30. V petih letih torej porst za 106,96 milijard dinarjev, dočim je znašal porast v 10 letih (od 1923 do 1933) prej — med njimi so leta gospodarske oknjunkture — le 164,19 milijard dinarjev.

Kako so udeležene posamezne podružnice pri večanju vsakoletnega prometa, o tem nam lahko da približno sliko pregled čekovnega prometa, hranilnih vlog in števila čekovnih računov.

Čekovni promet je bil po posameznih podružnicah dne:

	31. XII. 1932	1. V. 1937	
	v milijonih din		
Beograd	309	786	47%
Zagreb	312	393	23,6%
Ljubljana	158	213	12,6%
Sarajevo	126	202	12,1%
Skoplje	35	66	3,9%
	940	1.659	

Številka za beograjsko podružnico je radi tega tako velika, ker so osredotočeni čekovni računi skoraj vseh velikih centralnih državnih ustanov pri Poštni hranilnici v Beogradu.

Skupno stanje hranilnih vlog je bilo l. 1938. okrog 1.280 milijonov dinarjev. O tem, koliko so k temu prispevale posamezne podružnice, pa nimamo podatkov, kajti uprava Poštne hranilnice jih ne objavlja.

Čekovnih računov pa je bilo lansko leto pri podružnicah v: Zagrebu 6.970 (26,7%), Ljubljani 6.686 (25,7%), Sarajevu 2 419 (8,9%), Skoplju 1.531 (5,9%), Podgorici 187 (0,8%) in Sušaku 157 (0,6%).

Iz tega vidimo, da so podružnice pri celotnem prometu Poštne hranilnice močno udeležene. Sorazmerno veliko prispeva ljubljanska podružnica, če vzamemo kot osnovno merilo 8%, kolikor nas je Slovencev med vsem državnim prebivalstvom.

Kam gredo ogromna sredstva, ki se zbirajo v Poštni hranilnici?

V prvi vrsti skrbi Poštna hranilnica za to, da ima okrog 20 do 30% stalnega kritja (v gotovem denarju) za svoja pasiva, ki so: hranilne in čekovne vloge, tekoči račun, fondi (rezervni, za kurzne razlike in za sumljive terjatve) ter čisti dobiček. Ta poslednji je domena državnega budžeta; tako je dobila država iz te postavke lani 68,2 milijonov dinarjev, 1937. leta 61,4 mil. din, 1936. leta 59,17 mil. din in 1931. leta 23,9 milij. din!

Sicer pa lahko daje Poštna hranilnica kredite v višini ene polovice svojih hranilnih vlog, ene četrtine čekovnih vlog in celotne rezerve (ta znaša okrog 190 milij. din). Te vsote lahko vloži za stalno, ostale vsote pa samo omejeno, začasno in le na kratek rok.

Največ kreditov dobijo državne ustanove; lani so jih dobile 1 milijardo 53 milijonov. L. 1938. je prevzela P. hran. za 215,9 milijonov 5% državnih obveznic, namenjenih financiranju javnih del. Poleg tega je sodelovala pri vpisu akcij Privileg. a. d. za silose; teh akcij je vpisala za 44,19 milijonov din, od česar je že vplačanih 25%.

V drugo skupino kreditov so uvrščeni »prehodni dolgovi pošt« (1938. leta 229 milijonov din), »komunalna posojila« (znašajo sedaj 34,4 milij. din) in »krediti odobreni denarnim zavodom« (n. pr. pri Narodni banki lani 96,4 milij. din).

V tej skupini pa se je pojavila l. 1938. nova postavka. To so »zadružne ustanove«, ki so dobile 1938. leta 168,9 milijonov dinarjev, namenjenih za poljedelske zadruge in njihove zveze. Za te kredite računa Pošt. hran. 3% obresti!

Poštna hranilnica pa je nudila lani zadružništvu še eno veliko pomoč. Vpisala je namreč za 60,6 milijonov din obveznic 5% posojila Dravske banovine. Te milijone je dobila ljubljanska Zadružna zveza. Pri stvari pa je najbolj zanimivo to: Če se je postavila Pošt. hran. na stališče, da bo dajala tkzv. zadružne kredite po 3% obresti, zakaj je potem zaračunanih Sloveniji po 5%!?

Sploh bi bilo zanimivo izvedeti, kolikšen del kreditov, ki jih je v zadnjih letih razdelila Pošt. hran., je prišel v Slovenijo. Moral bi biti precejšen z ozirom na velik odstotek udeležbe naše ljubljanske podružnice pri denarnem prometu.

Lani je bila dograjena v Beogradu palača Pošt. hran. za 70,5 milijonov dinarjev...

Upravnik Poštne hranilnice je samo eden. V nadzornem odboru, [illegible] pa so sami državni uradniki.

Stanovsko zborovanje zveze absolventov kmetijskih šol v Mariboru

V nedeljo, dne 26. marca so absolventje kmetijskih šol iz Mariborske okolice imeli svoje vsakoletno spomladansko zborovanje v prostorih Gambrinove restavracije v Mariboru. Zborovanje je ob 10. uri otvoril gospod Vinko Drolc, inštruktor na Vinarski šoli, ter takoj podal besedo tovarišu Doberšeku, ki je v obširnem referatu obdelal vprašanje absolventov v okviru samouprav. Navajal je, kako se da rešiti v tem oziru vprašanje ustave, ter iz tega prešel na organizacijo stalnih kmečkih domov, navajajoč ameriški, nemški in nekdanji ruski stalni dom, nazvan mir. Zavzemal se je za odpravo prevzemnih taks za posestva, katerih katastralna vrednost ne presega 50.000 din ter predložil v odobritev druga, nad vse važna določila poprave naših zakonskih določil, ki jih je podkrepil s stvarnimi predlogi in utemeljitvami na podlagi obstoječih zakonov. Za njim je govoril inštruktor Drolc o reorganizaciji našega kmetijskega šolstva, ter zahteval, da se pred izvedbo te organizacije skliče anketa vseh, ki imajo v tem oziru izkušnje, posebno pa absolvente kmetijskih šol, kajti baš ti najbolj vedo, kaj kmetijskim šolam manjka. Tovariša Tkauc in Rajšp sta govorila o našem društvenem delovanju, agrarni reformi in trgovinskih pogodbah, tovariš Vogrin je pa podal obširno poročilo o našem društvenem delovanju, povdarjajoč predvsem slabo stanje naših obcestnih nasadov, ki so nam ob razvijajočem se tujskem prometu v sramoto. Mnogi obcestni nasadi sadnega drevja izgledajo kot stare vrbe, brez vsake strokovne oskrbe. Obcestni nasadi z lepotnih in vojaških ozirov morajo obstojati, toda to, kar najdemo ob naših cestah, je vse drugo, kot pa sadno drevje, ampak le divje razraščena rogovila z mahom in gnezdi škodljivcev, ki se od tu širijo v druge sadovnjake. Tovariši iz Mislinja so pokazali na dejstvo, da mesarji kupujejo živino kot tretjo kakovost, meso pa prodajajo kot prvo kakovost. Pri tem trpe kmetje in oni, ki morajo meso kupovati. Predlagajo, da se naj uvedejo posebni potni listi, ki bodo to imeli v kontroli. Ta potni list, na katerem bi že občina naznačila kakovost, bi moral biti v resnici pri dotičnem mesu na vpogled predložen. Spregovoril je še tovariš Frangeš, opisujoč težave naprednega dela na vasi. H koncu je spregovoril nekaj besed o pomenu takih zborovanj še tovariš Doberšek, ki je zborovalcem prečital zelo izčrpno izdelano resolucijo, naslovljeno na kmetijsko ministrstvo, prosvetno ministrstvo in kraljevsko bansko upravo. Predvsem se je v resoluciji podčrtavala zahteva spremembe uredbe o činu strokovnih šol nasproti srednjim šolam in fakultetam, ter na podlagi zakona o uradnikih ustanovitev novih zvanj občinskih kmetijskih ekonomov in pomočnikov sreskih kmetijskih referentov.

GOSPODARSKE VESTI

✱ **Slovenski čebelarji so zborovali v Celju.** Občni zbor je vodil znani čebelar župnik Hinko Peternel, ki je dvanajst let stal na čelu Zveze. Njemu se je v veliki meri zahvaliti za to, da v Sloveniji v vedno večji meri uvajajo panje A-Ž, ki jih je izumil znani čebelar Anton Žnidaršič v Ilirski Bistrici in ki jih poznajo tudi že v inozemstvu. Ker župnik Peternel ni hotel več prevzeti predsedstva, je bil izvoljen za njegovega naslednika čebelarski učitelj Ivan Dšura iz Radvanja pri Mariboru. Sklenili so, da se sedež Zveze, ki ima 72 podružnic z več kot 1500 člani, prenese v Maribor.

✱ **Za obnovo trgovine** s Španijo, kjer se bo, po vseh znakih sodeč, že v par dneh končala državljanska vojna, se potegujejo vse države, tudi Jugoslavija. Še pred par leti je bila trgovina s Španijo še precej zadovoljiva. Naša država ni sicer izvažala blaga, vendar smo bili v prometu s to državo zelo aktivni. Naši izvozniki imajo še dobiti nad tri milijone pezet, ki so blokirane zaradi državljanske vojne.

Dolina Šentflorjanska

Lepo vreme. Je že tako, da je o nečem treba govoriti. Razmišljaš sem, razmišljaš tja, povedal bi to, vedel eno, zinil kaj drugega — pa nenadoma zgrabi jezično mišico tak gromozanski krč, da jedva izblebetaš nekaj neslanosti o lepem vremenu. Saj bi najraji molčal, toda ne gre. Hvala Bogecu, da vsaj o lepoti vremena lahko govorimo in — celo pišemo.

Vremena bodo Kranjcam se zjasnila. To je pa že nekaj drugega, če se vzame dobesedno. Nad Kranjci so še oblaki in gosta megla, da ni videti tako jasnine ali jasnosti, kako vidi to n. pr. kak Obdravec ali Jadranec. Kršenduš, morebiti pa se vidi kaj z nebotičnika!? Če bodo pravočasno pogledali v nebo, bodo li videli „mene, tekel, fares"? A kaj jim pomaga, ko bodo še kar naprej imeli v vsaki ulici imenitno politično stranko! In z gnojem napolnjene telege.

Smo pridni ljudje in zelo delavni. Tako pridni pa le še nismo, kot tisti znani Amerikanec, o katerem govori zadnje čase vsa Amerika. Zbolel je, a da ne bi ležal kar brez opravkov, je začel valiti. Po predpisani valilni dobi so zlezla iz jajec piščeta, kras prirode. Nevšečnost je bila le ta, da so piščeta takoj po izvalitvi zapustila svojo marljivo „kokljo".

Kaj bi valili mi? Že dvajset let valimo, a dosedaj nismo izvalili niti ene poštene ceste. Kar se tiče drugega, pravijo, še pride. Posebno sporazum vsi podčrtavajo. Če bo šlo tako, kot je šlo doslej, bo pišče še dolgo ostalo v jajcu, dasi kjuje na lupino, da se že vse trese. Nekako bo že: kakor bo, pa bo!

Jesti in piti bi še vsi znali. A to je tako vse, kar se zahteva od življenja. Da bi imel kdo še kakšne višje cilje? O, da: postati minister... Kdo neki bi se tega otepal?

Svetopolkova oporoka se je našla. V zabrisanem pergamentu je bila ovita precejšnja butara, ki pa je bila že tako preperela, da se je drobila v rokah. Ni čuda! Že tisoč let je preteklo, kar je bila živa in aktualna.

V tisočih letih se marsikaj pozabi. Tudi narodni pregovor, ki se glasi: Sloga jači, nesloga tlači!

Svetopolk je bil humorist, kakršnih je malo v slovanskih zemljah. Še na stare dni je zbijal šale in še na smrtni postelji si je privoščil tisto znano kosmato. Ravno takšni šaljivci so bili njegovi sinovi in pozni zakonski in nezakonski potomci. Skoraj do današnjih dni. Bog jih živi vse skupaj!

Dobra volja je najbolja! pravi pesem. Eden kaže dobro voljo z žvižganjem, drugi s plesom, tretji s tepežem. Mi pa se gremo takole malo „raubarje in žandarje", pa se zraven strašno krohočemo, kot da mislimo resnico s tem, kar delamo. Je tudi zabava.

Šport. V neki vasi so protokolirali nov nov način sportskega izživljenja. Gre za to, kdo mahne svojega bližnjega boli temeljito (ali temeljiteje) s kolom po glavi. Baje so pokazali nekateri kolosalen talent za po glavi dobiti, drugi pa po glavi biti. Napredek civilizacije in kulture.

Ta napredek civilizacije in kulture dvajsetega stoletja pomeni preobrat v sportskem življenju. Naša doba zahteva močnih ljudi! Močan pa je le tisti, ki je dovolj surov. Surovost je dika našega časa! Živela surovost. Živio surovina!

Surovina dobi spomenik, humanist pa brco v zadnjo plat. O filozofija, kako si neumna! Ni čuda, da žanje tisti, ki je na surovem mesu pridirjal na naš svet. In še mnogi slični!

Naša zemlja zeleni in človek bo stopil med brazde. Kako lepa je zavest: Tole je moje in nikogar drugega! In zemlja bo rodila, a človek bo užival in rekel samemu sebi: Lepa je svoboda!

Lepa je svoboda! O, koliko n. pr. bi o tem govorili in peli, če bi bilo potreba. Še pesem bi skovali ali narodni pregovor, ki bi bil tako za lase iz rokava privlečen, kakor tale: Če hočeš živeti v svobodi, potem se nikdar ne budi! Ampak ni potreba.

Sicer pa, če bi že začeli, pa zgrabi jezik navadno tak krč, da je nemogoče že govoriti, kje šele peti. In nenadoma dobiš od vsega razburjenja tako mirne živce, da te niti z mrzlo vodo ni treba polivati.

Uganka. Da bi prišli tudi slovenski ugankarji na kak mali račun, pa jim naj velja tale uganka: Kako pravimo Slovencu, ki govori o sebi: „I pin a tajča!"? Kaj zasluži in kdaj naj zaslužek prejme?

Še ena: Mati Slava si je spodrecala krilo in tedaj so opazili, da ima tu in tam na bedrih črno piko. Da, da, črno piko! No kaj je to?...

Dolina Šentflorjanska vsem skupaj takole povem: „Sem, a me več ne bo. O vremenu ne gre več, da bi čvekala, ker sije sonce. O Svobodi ne maram, ker je je preveč. Preveč tople juhe želodec prežge, pravi neuki narod, ki juhe samo zbog tega noče jesti. O, kolikorat me je zmrcvaril tiskarski škrat, da me osmeši! A najlepši spomin imam in gojim na g. cenzorja, ki mi zares ni prvi — zadejal niti enkrat sivih las! — Tako je in: Bog živi! in Zdravo! vsem skupaj!"

✱ **Volitev v Pokojninski zavod ne bo!** Za 4. april so razpisane volitve delegatov za Pokojninski zavod za nameščence. Med nameščenci in med delodajalci se je dosegel dogovor, da se vloži ena sama kompromisna lista, ki bo torej proglašena za izvoljeno. Potrjeni bodo kandidati »Združene liste zasebnih nameščencev« in lista »Združenih delodajalcev«. Za volilno okrožje Dalmacije je za skupino delodajalcev vložena ena sama lista in bodo torej kandidati proglašeni za izvoljene, nameščenci pa so vložili dve kandidatni listi. Zato se bodo v Dalmaciji vršile volitve nameščenskih delegatov.

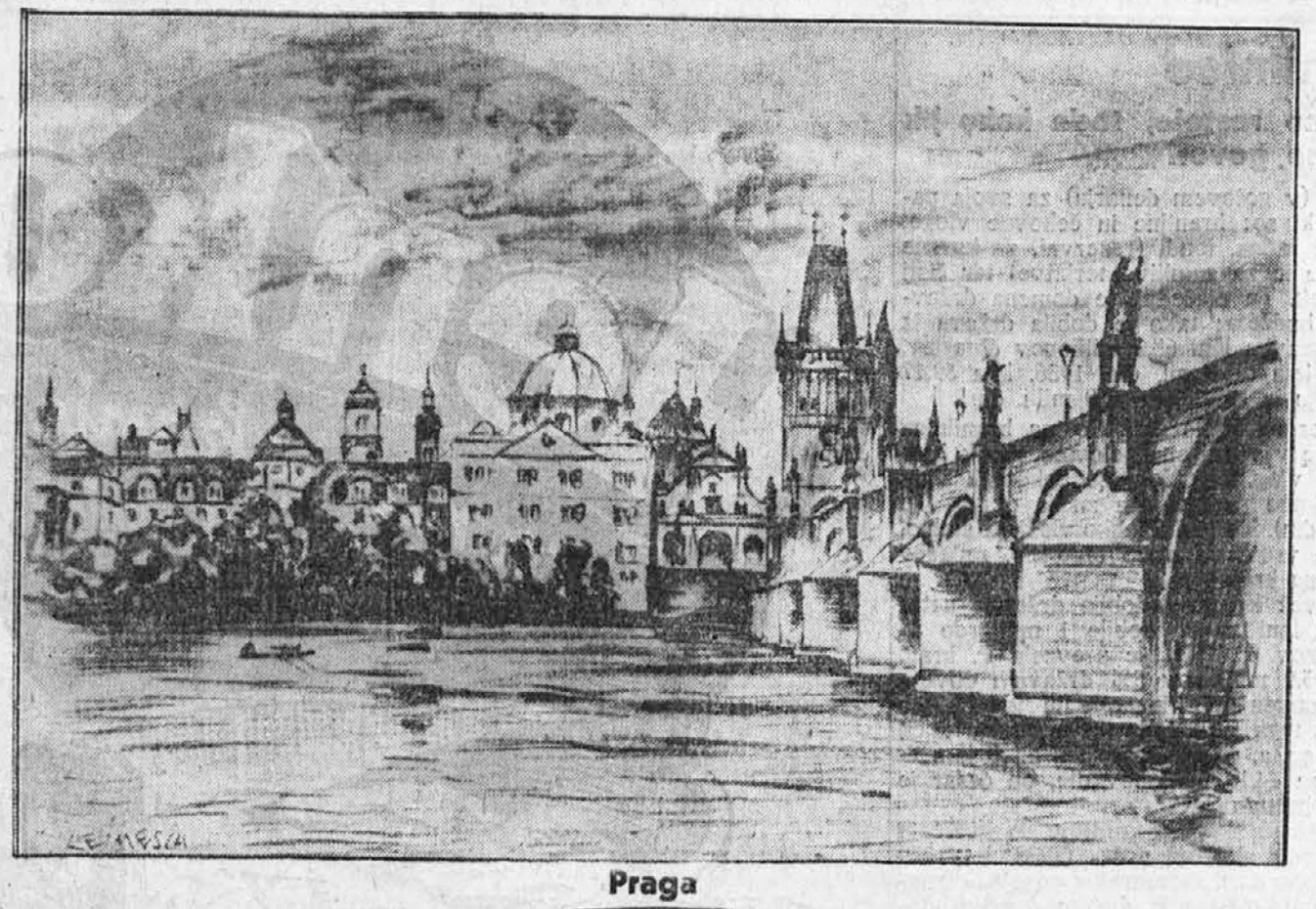

Praga

Za ženo in dom

Kakšen poklic naj izberem za svojo hčerko?

Večkrat me vpraša kakšna zaskrbljena mati, kakšen poklic naj izbere svoji hčerki. Hčerka dovršuje osnovno šolo in treba se je odločiti. Ko je dekle v četrtem ali petem šolskem letu, je treba imeti načrt pripravljen, treba se je odločiti, ali se naj loti kakršne koli obrti ali študija, ali pa da nadaljuje osemletno šolsko obveznost.

Težko je dandanes izbirati poklic dekletom, zato je tudi težko svetovati. Prvič radi tega, ker so vsi poklici že precej dobro zasedeni in je celo brezposelnih mladih moči mnogo v zalogi, drugič pa radi tega, ker ni vsak poklic za vsakega človeka. Dobro je treba poprej pretehtati dekletovo sposobnost, telesno odpornost in značaj. Nikar izbirati poklica na slepo. Poznejše tarnanje nad zgrešenim poklicem je podobno zvonenju po toči.

Pri izbiri poklica ne smemo poslušati samo eno plat zvona. Jasno je, da imajo pri tem soodločujočo besedo starši, ki svojega otroka najbolje poznajo, upoštevati pa je treba tudi želje in nagnenja otroka. Z združenimi močmi je treba premisliti vse, kar je dobrega in slabega v zvezi s tem ali onim poklicem. Ko si dekle zada vprašanje glede izbire poklica, mora najprej dobro razmišljati o sebi. Slabotno dekle gotovo ni sposobno za naporno službo, pa naj bo ta še tako dobičkanosna. Slabokrvno dekle si ne sme izbirati poklica šivilje, ki zahteva celodnevno sključeno sedenje v sobi. Dekle, ki je bilo v šoli vedno slabo v računstvu, naj se ne loti poklica natakarice ali prodajalke, ker bo kmalu uvidelo, da temu poklicu ni kos. Medtem, ko bo z muko napravilo enemu gostu ali stranki račun, bodo lahko trije drugi izkoristili priliko in pobegnili, a ona bo ostala kljub napornemu delu brez zaslužka.

Bolehna in slabotna dekleta si morajo izbirati takšen poklic, da bodo lahko čim več na svežem zraku. Zakaj ne bi smelo postati dekle vrtnarica? Primanjkovanje ženskih moči v tej stroki je precejšnje. In zakaj? Zato, ker pri nas nikomur ne pade v glavo, da bi priskrbel svoji hčerki vrtnarsko izobrazbo. Šivilj — prodajalk imamo že dovolj, po teh nihče več ne izprašuje. In nežna ženska roka je vendar mnogo bolj ustvarjena za vrtnarstvo, nego moška. To vedo drugod, pri nas še nismo prišli tako daleč.

Močna in zdrava dekleta pa se naj oprimejo težjih poklicev. Postanejo naj otroške vrtnarice, vzgojiteljice, učiteljice, bolničarke, pa tudi gospodinjske pomočnice, kuharice, šivilje itd. Šibkim pa te poklice odsvetujem. V službi bodo mnogo trpele ter si prerano strle svojo življenjsko moč.

Po težkem delu ni potrebna samo izdatna hrana, temveč tudi počitek

Dandanes je težko dobiti zaslužek, in če ga že imamo, je treba napeti vse moči, da si ga obdržimo. Telesni, kakor duševni delavci čutijo pri delu neko izčrpanost. Da moči ne opešajo, mora slediti tudi primerna hrana, katere pa si mnogi ljudje ne privoščijo z izgovorom, da so dohodki premajhni. To so pogosto le prazni izgovori. Poznam delavce, ki si po trudapolnem delu naročijo pol litra pijače in hlebček kruha. To stane štiri dinarje. Za ta denar dobe tudi krožnik juhe in krožnik žgancev, kar bo vsekakor bolj podprlo njihove telesne moči kakor pa pijača in kruh. Delavec ob tako pomanjkljivi hrani mora opešati. Odpoved službe, ki sledi, je seveda sama po sebi razumljiva.

Druga stvar, ki je po težkem delu prav tako potrebna, je kratek počitek. Tu se predvsem misli na opoldanski odmor, ki traja eno do dve uri. Po izdatnem kosilu čuti človek neko utrujenost. Ta prihaja od tega, ker se vsa kri steka k napolnjenemu želodcu, radi česar trpe vsi ostali organi, zlasti možgani in živci. Jedi naj torej sledi počitek. Tudi tega si večina ljudi odreka, z izgovorom, da za to ni časa in da si tak počitek lahko privoščijo samo bogatejši. Ni res. Saj ne mislimo s tem počitkom kakšnega daljšega popoldanskega spanja. Nikakor, to bi bilo celo kvarno. Ta počitek izgleda drugače. Po jedi lezite in ostanite tako mirno iztegnjeni četrt ure. Spanje ni niti potrebno niti priporočljivo. Ta na videz izgubljeni čas vam bo z bogatimi obrestmi povrnjen v obliki novih moči. Popoldanskega dela se boste lotili osveženi. Če pa si tudi tega kratkega počitka opoldne nikakor ne morete privoščiti, potem ga preložite na večer. Zamenjajte pa tudi obadva obroka hrane. Opoldne zaužijte nekaj malega, izdatnejši obrok pa si privoščite zvečer. Po izdatni večerji mirno ležite četrt ali pol ure, nato vstanite in boste lahko pred spanjem še osveženi opravili razna domača opravila.

Par nasvetov k velikonočni kuhi

Kako moramo kuhati šunko? Če hočeš imeti res okusno šunko, jo namakaj 24 ur pred kuhanjem ,da ji odvzame voda del soli. Kuhaj jo v velikem loncu, da bo plavala v vodi. Če je lonec premajhen, ne odsekaj kos šunke, nego si priskrbi večji lonec. Ko zavre, potegni lonec na stran, da vre počasi dalje. Za vsak kilogram težine kuhamo šunko približno 40 minut. Ko je kuhana, pusti, da se v vodi, v kateri se je kuhala, ohladi.

Pri kuhanju jajca ne bodo počila,če jih pred kuhanjem namažeš z mastjo.

Potice ne postanejo preveč rjave na zgornji strani, če jih pokrijemo tedaj, ko se nam zdi, da je barva že primerna, s čistim ovojnim papirjem in pečemo dalje.

Pekača za pecivo ni treba vselej, kadar ga rabimo, umivati, ker se potem pecivo rado prijemlje. Lahko ga samo dobro obrišemo s čistim papirjem.

Moka za potice. Dobro je, če moko, ki jo rabimo za potice, poprej segrejemo, ker je potem izdatnejša in bolj mehka.

Posodo, v kateri pečemo potico, moramo namazati z nesoljenim surovim maslom. Če je v maslu le drobec soli, se potica prime posode.

Posode, v katerih smo kuhali ribe izgubijo hitro duh po ribah, če skuhamo v njih ruski čaj. Lahko je že prekuhan.

KUHINJA

Medenjakovi kolački. Mešaj 5 polnih žlic sladkorja z dvema rumenjakoma ter pridevaj počasi dva decilitra mrzlega medu, pol zličke cimeta, malo manj stolčenih dišečih klinčkov, nastrganih pomarančnih olupkov in toliko pšenične moke, da napraviš precej trdo testo, ki ga razvaljaj, izreži iz njega kolačke, pomaži jih z beljakom ter jih speci.

Medenjakovi kolački (drug način). Mešaj nekaj časa 28 dkg sladkorja z dvema jajcema in enim rumenjakom; potem prideni sesekljane olupke pol limone, 1 dkg cimeta, 7 dkg zmletih mandeljev ali orehov, tri žlice medu in približno 55 dkg bele moke. Zgneteno testo razvaljaj, izreži iz njega z milimi kalupi razne oblike, ki jih zloži na namazan pekač in jih speci.

Orehove rezine. Mešaj 6 rumenjakov in 10 dkg sladkorja, prideni sneg dveh beljakov, 10 dkg zmletih orehov, 4 dkg žemeljnih drobtin ,5 dkg nastrgane čokolade in nekoliko stolčenegga janeža. To peci v dolgem namazanem pekaču ter zreži naslednjega dne na rezine, ki jih posipaj s sladkorno sipo.

Čokoladni hlebčki. Trdemu snegu štirih beljakov primešaj narahlo 14 dkg sladkorja, zavitek vanilja, 12 dkg nastrgane čokolade in 10 dkg moke. Namaži pekač z voskom ,napravi nanj iz pripravljenega testa male kupčke in speci v pičlo vroči pečici.

Vaniljevi obročki. 24 dkg moke, 18 dkg presnega masla, 12 dkg olupljenih zmletih mandeljev, 6 dkg sladkorja, pomešanega z zavitkom vanilja in dva rumenjaka zgneti v testo, ki naj počiva na hladu pol ure. Potem oblikuj obročke, kifejčke ali kake druge oblike, ki jih speci na pekaču; ko se ohlade, jih povaljaj v vaniljivem sladkorju.

Orehovi rogljički. Zgneti v testo 18 dkg moke, 14 dkg zmletih orehov, 14 dkg presnega masla, 7 dkg sladkorne moke, 2 rumenjaka, nekoliko cimeta ,nastrgane olupke pol limone in prav toliko olupka pomaranče. Ko je testo počivalo pol ure na mrzlem, napravi rogljičke ,ki jih potresi s kristalnim in ko so pečeni še z vaniljevim sladkorjem.

Prestice iz mezge. Zmešaj približno četrt kg sladkorja z dvema žlicama goste sadne mezge in limonovim sokom; zgneti v testo, ako treba prideni še malo sladkorja, zreži testo na kosce, zvaljaj jih z rokami v palčice, naredi iz njih prestice ali kake druge oblike, katere povaljaj v kristalnem sladkorju ter jih pusti, da se posuše, kar traja 1—2 dni.

Marelično pecivo. 14 dkg sesekljanih mandeljev, 14 dkg sladkorja in 2 žlici marelične mezge zgneti v testo. Razvaljaj, izreži razne oblike in speci na pekaču.

Turški med. Stepaj 4 beljake in dodajaj polagoma 25 dkg sladkorne sipe ter stepaj dalje, dokler se ne napravi trd sneg. Vlij vanj 10 dkg na štedilniku raztopljenega medu. Posodo s snegom in medom postavi takoj v drugo posodo z vrelo vodo, ki naj stoji na štedilniku. Mešaj med vrenjem nenehno, dokler se tvarina ne zgosti, kar traja približno pol ure. Tedaj vzemi kotliček iz vrele vode in primešaj 20 dkg debelo sesekbljanih orehov. Zvrni tvarino na velik oblat, ki ga kupiš v trgovini, z drugim istim pokrij, položi nanj čisto desko in malo potisni navzdol, da dobiš enakomerno ravno ploskev. Naslednjega dne turški med lahko zrežeš na kosce.

Janeževi obročki: Naredi testo iz 20 dkg moke, 10 dkg surovega masla, 10 dkg sladkorja, dveh rumenjakov in nekoliko stolčenega janeža. Razvaljaj za pol centimetra debelo, izreži z dvema kozarcema obročke, namaži s stepenim jajcem ter potresi s sladkorno sipo in zmletim janežem. Peci počasi na pomazanem pekaču.

Goveji ptički. 8 majhnih govejih rezin, ki tehtajo vsaka približno 8—10 dkg, potolci, osoli in opopraj ter nekoliko pokapaj z oljem. Nato sesekljaj dve mali kisli kumarici, 4—6 kapar, dve ocejeni sardeli, manjšo čebulo in nekoliko zelenega peteršilja, dobro zmešaj in namaži s tem nadevom mesne rezine. Zvij jih tesno skupaj in jih povaljai v moki. Da se ne razvijejo, prebodi vsako z dvema zobotrebcema. Opeci te „ptičke" na hitro na razbeljeni masti, nakar jih vzemi iz masti, na masti pa zarumeni dve sesekljani čebuli, začini prav malo s soljo, poprom, majaronom in žlico paradižnikove mezge ter zalij s pol litra svetlega piva ali juhe. Pari v tej omaki ptičke do mehkega; preden daš na mizo, odstrani zobotrebce in polij ptičke z omako; od zgoraj lahko poliješ s smetano. Daj s pečenim krompirjem na mizo.

Pariške skodelice. Kos takoimenovane pariške ali kake druge debele neolupljene klobase, podobne safaladi, zreži na manj kakor centimeter debele rezine, ki jih prepraži na masti, da se skrčijo in napravijo oblike malih skledic. Postavi jih na toplo; medtem pa zmešaj 3 cela jajca z dvema žlicama kisle smetane, nekoliko soli in sesekljanega zelenega peteršilja in napravi iz te tvarine na masti, ki je ostala od kobas, ne pregost jajčni podmet. Napolni ž njim do vrha skledice, zloži jih na parjeno zelje ali na zelnato solato. Ob robu sklede lahko naložiš še koščke pečenega krompirja. Pariške skledice so tudi dobre, če jih napolniš s špinačo, na vrh pa daš pečeno jajce v obliki volovskega očesa.

Dopisi „Edinosti"

Tudi med kmetskim ljudstvom je zanimanje za zdravstvo

Zadnji teden je priredila Krajevna protituberkulozna liga v Juršincih pri Ptuju zdravstveni tečaj, kateri je trajal celi teden. Pomagal je tudi Higienski zavod iz Ljubljane. Predavanja so bila stalno, dopoldan, popoldan in zvečer! Tako so n. pr. predavali o tuberkulozi, o spolnih boleznih, tekel je pa tudi film, kateri je obravnavano snov še bolj nazorno pokazal. Priredili so tudi igro, katera je precej prinesla in malo pomagala pri kritju režijskih stroškov.

Neverjetno je, kako se je kmetsko ljudstvo za predavanje zanimalo. Nekega dne sem predavanje posetil in šolska soba, ki je precej velika se je nabito napolnila vernih poslušalcev. Stisnjeni so sedeli po kopeh, celo na tleh, ter po dve uri ali še več z zanimanjem vztrajali, in sledili besedam predavatelja. Poslušalcev je tokrat bilo sigurno 400, a prostor je bil premajhen, da so se ljudje gnetli celo po hodniku.

Opazili so se celo različni primeri. Neka starejša ženska, kateri se je na obrazu poznalo ,da je izdelana, je zasopihana pritekla sredi predavanja in utrujena sedla na tla. Ko se je predavanje končalo, je stopila k zdravnici in dejala: „Gospa oprostite, da sem zamudila, bom pa odslej vedno točna!" In v resnici, ženska baje ni zamudila niti enega predavanja!

Enakih primerov ,bi morda lahko naštel, od začetka do konca mnogo. Resnica je je pa, da so celo iz vasi po 1 ali 2 uri daleč prišli poslušat z velikim zanimanjem predavanja.

Kajti res je, da je kmetskemu ljudstvu prepotrebno spoznanje da ve, kakšno je zdravo življenje. Zato bi bilo priporočljivo, da po vaseh priredijo čim več tečajev o zdravstvu, za katere morajo biti sredstva, saj ljudstvo itak plačuje dovolj davkov.

Ogrinc Konrad.

Rogaška Slatina

Obrtniška vest. Brivski mojster g. Ante Matanić si je uredil v poslopju zdraviliške pekarne moderen brivski salon za dame in gospode, na starem prostoru pa je odprl brivski salon za dame in gospode g. Anton Kamenšek.

Občni zbor „Sloge" se je vršil v nedeljo, 26 .marca t. l., pri Soncu. Izvoljen je bil stari odbor z g. Stankom Šentjurcem na čelu. Sloga bo ustanovila tudi svoj orkester oz. jazz.

Murska Sobota

Šahovski brzoturnir. Šahovska sekcija SK Mure je priredila 25. t. m. v klubovi sobi šahovski brzoturnir za prvenstvo meseca marca. Sodelovalo je precej soboških šahistov, med njimi tudi nekaj mlajših moči. Prvo mesto je zasedel g. Nemec, ki mu slede potem gg. Bertoncelj, Ferenčak in dr.

Dne 1. aprila t. l. bo priredilo Sokol. društvo ob 8. uri zvečer spevoigro „Lumpacij Vagabund". Sodeluje nad 30 oseb.

Pragersko

Brezposelnost Pragerskega in okolice. Tudi Pragersko in okolica ima mnogo brezposelnih ljudi, med njimi seveda tudi takih, ki delo sovražijo. Vendar pa ljudje, ki stanujejo v Pragerskem in okolici morajo iti v Maribor, ali druga mesta, da si poiščejo dela, ker Pragersko pač nima tovarn. Edina tovarna v Pragerskem, je tovarna opeke gospoda Steinklauberja, ki pa zaposluje, večinoma delavce iz Hrvatskega.

Fram

Mariborsko gledališče v Framu. Mariborsko gledališče je v nedeljo, dne 26. marca, posetilo Fram z znano igro „Pesem s ceste". Igra, ki je od vsega početka polna humorja, spremljana z petjem in godbo, je po Framu in okolici zbudila veliko pozornost. Ljubitelji dramatike, so takoj, čim so bile razobešene reklame, hiteli po stopnice in si rezervirali sedeže. Dvorana Sokolskega društva v Framu je precej velika, vendar je bila nabito polna. Občinstvo je z zanimanjem čakalo začetka, — in ko se je odprla zavesa in igralci-muzikantje zapeli in zaigrali je publika ploskala od navdušenja ,da malone ni bilo konca. Potek igre je bil res krasen.

Spodnja Polskava

Uspela prireditev pomladka Jadranske straže. Pomladek Jadranske straže na osnovni šoli v Spodnji Polskavi je vprizoril v nedeljo, dne 26. marca, ob 3. uri popoldan mladinsko igro „Dve Marički". Mladi igralci so igrali dobro in so si tudi zaslužili pohvalo. Občinstva je bilo precej.

Prosvetno društvo „Skala" je vprizorilo v nedelj odramo v 3. dejanjih „Veriga". Igralcem se je moralo pripoznati sposobnost in tudi vsem skupaj izreči pohvala. Obisk ni bil tak, kakršnega so pričakovali, toda to je pri polskavčanih že od nekdaj v navadi.

Celje

Celje ima novega župana. Ker je bil dosedanji večletni župan mesta Celja Alojzij Mihelčič izvoljen za poslanca, je moral dosedanje mesto odložiti. Njegov nasednik jeodvetnik dr. Alojzij Voršič, ki je v ponedeljek dopoldne prevzel od svojega prednika novo mesto. Popoldne je imel mestni svet kratko sejo, na kateri je dosedanji župan Mihelčič poročal o svojem delu. Dejal je, da ima blagajna prebitka nad 900.000 dinarjev. Dolgovi mestne občine znašajo 15 in pol milijonov dinarjev, premoženje občine pa znaša skoraj 35 milijonov dinarjev. Pravni referent dr. Hodžar in finančni referent Vinko Prelog sta odstopila. Kot novi člani so vstopili v mestni svet dosedanji župan Alojzij Mihelčič, sodnik upravnega sodišča dr. Mlinar, posojilniški ravnatelj Černelč in železniški uradnik Repnik.

Šmartno ob Savi

Društvo kmetskih fantov in deklet, ki praznuje letos 5-letnico svojega obstoja, je ta tihi in skromni jubilej proslavilo na prav primeren način. Naštudiralo je je **F. S. Finžgarjevo** kmetsko dramo **„Veriga"** in jo uprizorilo v nedeljo, 26. marca ob 3. uri pop. na Skaručni.

Predstava je potekla zelo zadovoljivo in je občinstvo, ki ga je bila polna dvorana, nagradilo igralce za njihovo igro, z burnim in toplim aplavzom. Iz aplavza in odobravanja pa se vidi, da je publika popolnoma razumela to dramo, ki nam na zelo posrečen in resničen način podaja kmetovo življenje, z njegove dobre in slabe strani. Velik pa je pri tem tudi njen vzgojeni pomen in bi bilo samo želeti, da bi jo bilo še večkrat videti na podeželskih odrih.

Reči moramo tudi, da so se vsi igralci in režiser zavedali svojih nalog, zato je bila tudi igra taka, kot to zahteva igralska umetnost. Zelo so ugajali občinstvu ded Primož, Micka in Janez. V njihgovi igri, ki je bila polna dobrote, ljubezni in konfliktov, je prišlo do zelo napetih scen, kjer je občinstvo živo doživljalo isto tragedijo kot se je odigrala na odru. Tudi Drnolec, Tomažin, Mejač, Boltežar, Marko, oba otroka in drugi so bili v dobrem kontaktu z občinstvom. Zelo učinkovite so bile tudi maske v katerih se je nadvse posrečeno odražal značaj posameznih vlog.

Iz dosedanjega dramatskega udejstvovanja se vidi, da društvo prinaša na oder samo taka dela v katerih je zajeto kmetovo življenje. To moramo zelo pozdraviti z željo ,da bi se vsi kmetski odri zavedali svojega poslanstva.

V nedeljo, 2. aprila pa bo društvo ponovilo to igro „Veriga" v Kmetskem domu v Beričevem. Začetek bo ob ½4 uri popoldne. Priporočamo, da ljudstvo poseti to prireditev.

Dičvanov.

Poslano

Spičnik, 21. marca 1939.

Tako pa ne sme več iti naprej, sploh sedaj ne, ko je sporazum pred vrati!

Kot slovenske matere sin, četudi z nemškim imenom, sem bil pristaš nekdanje SLS in sem se po njenem tedanjem programu zvesto boril za naše samoupravne pravice. Moško sem vsekdar povedal nekim agentom, da jaz za gospodovalni centralizem ne morem biti, ker bi od njega imeli koristi pač posamezniki, naš narod pa samo veliko škodo. Uprl sem se torej političnim agentom, ker sem mislil, da to jaz kot svoboden kmetovalec lažje storim, kakor bi to mogel storiti kak uradnik, ki v sedanjem času pač ne sme s svojimi možgani niti misliti. Pa sem se vendar malo zmotil. Bojda potrebne so namreč bile iz maščevalnosti spodaj navedene žrtve.

1. Preganjali so me kot „protidržavni element" po čl. 4. zak. o javni varnosti in redu v državi. Posledica je bila 1½ leta trajajoča pravda. Ker sem bil končno oproščen, je stroške kazenskega postopanja morala trpeti drž. blagajna. Tako so oškodovale državo znane ovaduške duše, ki ne poznajo odgovornosti.

2. Kmalu nato je ponoči zlobna roka na mojem dvorišču stalno priklenjenega psa čuvarja zaklala na tako grd način, kakor more kaj takega storiti samo pozverinjen človek. Roka pravice storilca še do danes, ko to pišem, ni izsledila.

3. Zlobnež je šel še dalje. Natvezil je mojemu prijatelju in sorodniku z brezimnim pismom, da jaz javno slabo govorim o njegovem vinu, češ da je ponarejeno. Krivična obdolžitev je napram mojemu prijatelju in sorodniku že davno pojasnjena, nekaj dni zagrenjenosti pa je njemu ko meni hudobnež vendar povzročil.

4. Tajna zlobna roka je šla še naprej. Dne 11. dec. 1938. sem šel na volišče kot volivec in obenem kot predstavnik državne liste dr. Mačka s kandidatoma dr. Kukovcem in Lubienskim. Ob potu opazim na drevo obešenega — mačka: nekakšno svarilo in strašilo za mene tik pred volitvami. Pa ni vse vkup prav nič vplivalo na moje živce. Poslužil sem se svoje pravice, vestno izpolnivši svojo dolžnost. Tudi niso nič zalegli grdi lepaki pri ostalih 29 svečinskih svobodnjakih. Pač pa je bila udeležba na volitvah pri nas zelo pičla. To je bil uspeh nasprotnikov. Druge nesreče ni bilo.

5. Hudobni človek se z omenjeno zmago dvomljive vrednosti še ni hotel zadovoljiti. Preko in mimo nedolžnih živalskih mrličev se je zagnal v mene, da mi zada smrten udarec. Posrečilo se mu je namreč skaliti mir v moji lastni in rojstni hiši, kjer dotlej kaj takega nismo poznali.

Sedaj mi je pa dosti teh podlosti. Zato želim in prosim, da jim naj oblast zastavi nadaljnjo pot. To pričakujem v obrambi svojih državljanskih pravic tem bolj, ker slej ko prej vestno izpolnjujem tudi svoje državljanske dolžnosti.

Ivan Dreisiebner.

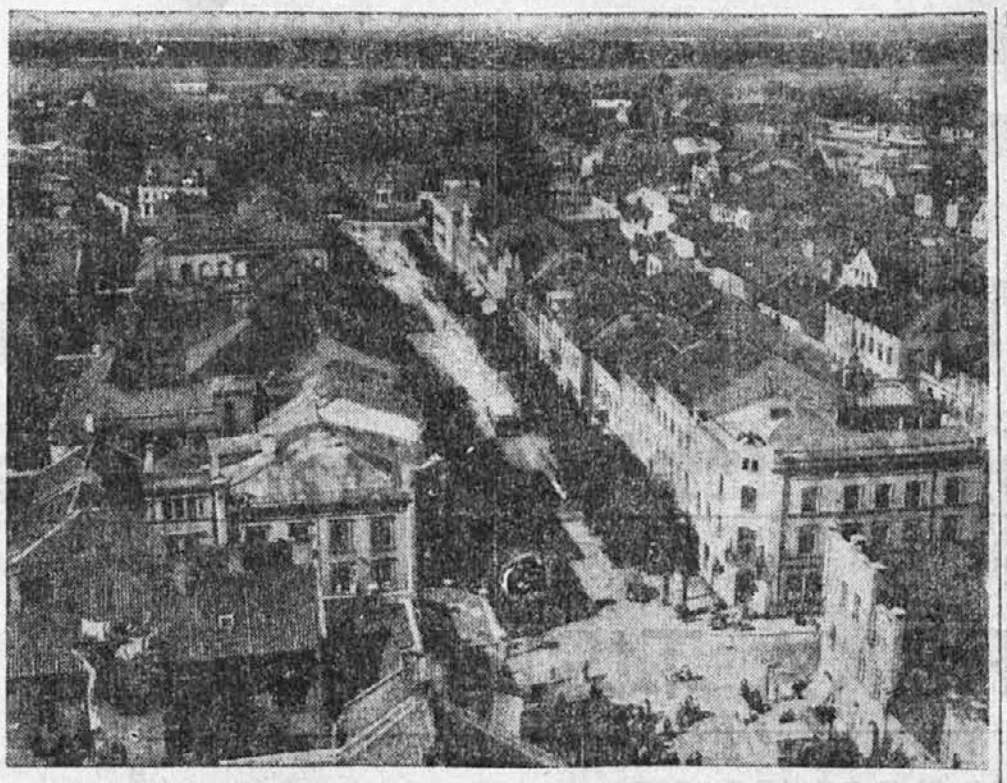

Delni pogled mesta Memel v ozadju pristanišče

Zanimivo štivo

Glasovi narave v radiu

Tehnika radijskih oddajnih postaj se vsak dan izpopolnjuje. Od začetka smo slišali samo govore in godbo, kasneje gledališke komade, nogometne tekme in razne slavnosti na prostem. Kot zadnji so prišli na vrsto glasovi, ki jih je mogoče slišati samo v prosti naravi. Žvrgolenje ptičkov, padanje dežja, pokanje ledu na rekah in še mnogo drugih glasov in šumov je mogoče slišati v radiu. Kako proizvajajo vse te glasove, kako jih oddajajo?

To se godi na več načinov. Gotove zvoke vlovijo v mikrofon naravnost, na primer, prinesejo kletko pred mikrofon in pustijo, da žvrgoli ptiček naravnost proti mikrofonu. Vendar vsakega ptiča ni mogoče ujeti, zato posnemajo njegovo petje na gramofonsko ploščo, ki jo potem gramofon obnavlja pred oddajnim mikrofonom. Kadar tudi to ni mogoče, si pomagajo s kakim tehničnim pripomočkom, ki posnema točno prirodne glasove; imajo pa nekatere oddajne postaje ljudi, ki imajo to sposobnost, da sami, brez vsakršnih drugih pripomočkov znajo posnemati razne šume in glasove narave.

Radijska oddajna postaja Weei v Bostonu ima nastavljenega nekega Lloyda Castillo, ki je lastnik posebne vrste orgelj, na katerih je mogoče posnemati veliko množino ptičjih glasov. Oddajna postaja WGY v Schenectady (država Newyork) je priredila reportažo o gozdnem požaru. Šume, ki nastajajo pri takem požaru, so posnemali na sledeči način: pred mikrofonom je gorela spajalna luč, a pri tem so lomili vžigalice, da bi se slušalcem predočilo pokanje gorečega lesa. — Oddajna postaza NBC v Chicagu je oddajala šumenje valovja, ki udarja ob kamenito obalo. Aparat, ki je posnemal te glasove, je bil kaj enostaven: bil je to majhen sod, ki je imel mesto vrha in dna napet pergament. V sodu je bila gotova količina zdrobljenega riža in ta riž so v sodu pred mikrofonom premetavali sem ter tja.

Dež se pričara slušalcem na več načinov v uho. Zdrobljen riž in pesek padata po ozki cevi iz višine ca 1 m o majhen zaboj, ki je napolnjen z zmečkanim papirjem. Drugi spet puste, da pada pesek na napet celofan, s katerim naše gospodinje zapirajo steklenice marmelad. — Tudi grmenje je mnogokrat potrebno: na preproge se položi velik kos tenke pločevine in preprogo dvigajo in spuščajo neenakomerno, pri tem se pločevina zvija in daja od sebe glasove, podobno grmenju. Veter »izdelujejo« na ta način: pred mikrofon postavijo ventilator, ki ima štiri krake. Na vsakem kraku se nahaja piščalka. Ko se ventilator vrti, piščalke žvižgajo in poslušalci imajo vtis, da veter brije in jih doma pred aparatom, ko poslušajo, kar začne zebsti. — V gozdu si črnci zažgejo ogenj, ki prasketa: pred mikrofonom mane med prsti nekdo kos celofana ali pergamenta in prasketanje ognja je tu.

Največjo težavo je delalo oddajnim postajam posnemanje pokanja ledu na rekah. Končno so našli tudi za to način: napihnjeni otroški balončki se tarejo drug ob drugega in proizvaja se pokanje, ki je zelo podobno pokanju ledu na rekah.

V nekem gledališkem komadu je moral pes, ki je zagledal gospodarja, od veselja tolči z repom po tleh. Veste, kako so to naredili? Pred mikrofonom je tolkel napovedovalec z palcem po sencih.

Postaja WABC v Newyorku ima za posnemanje naravnih glasov nastavljeno gospo Oro D. Nichols, ki je prava umetnica v svojem poslu. Najbolj se izkaže pri reportažah na prerijah in džunglah, kajti posnema vse glasove tako imenitno, da slušalci res vse tako dojemajo, kakor da bi se nahajali v džungli ali na prerijah. Ob neki reportaži je posnemala glasove, kako čreda slonov teče skozi gozd, tako sijajno, da je dobila mnogo pisem z vprašanjem, kako se ji je to posrečilo. Odgovor je bil: pred mikrofonom sem držala navadno metlo od riževe slame in sem v gotovih presledkih bila s prstih po njej.

Marsikak lastnik radijskega aparata bo malo nevoljen, ko bo čital te vrstice, češ, vse je samo prevara. Pa ga potolažimo, da ni vse prevara, kajti prav pogosto oddajajo radijske postaje glasove res iz narave. Tako je bilo mogoče slišati pred nekoliko meseci pokanje topov in reglanje strojnic s kitajskih bojišč. Reporterji radijskih postaj so pogosto neustrašni možje, ki pri svojem delu tvegajo življenje, samo da zadovoljijo svoje slušalce. — Na pustni torek ali pa Silvestrovo spremljamo pogosto napovedovalca po najbolj veselih lokalih dotičnega mesta, spremljamo ga v avtu, na poti od enega do drugega lokala in to je vse pristno in res naravno. Zato ne smemo zameriti, ako si oddajne postaje pomagalo na vse mogoče načine, saj jim je edini cilj — zadovoljiti slušalce.

Pravica do smeha

V Newyorku je bil nedavno organiziran svojevrsten klub, ki si je nadel nalogo braniti in zagovariati pravico do smeha. Takoj na prvi seji je novi klub imenoval predsednika Roosevelta za pokrovitelja smeha in svojega častnega pokrovitelja.

OGLAŠUJTE V »EDINOSTI«!

Udobnosti voženj na amerikanskih železnicah

Marsikomu izmed čitalcev najbrže ne bo znano, da sta si napovedala v Ameriki železnica in avtomobil borbo na življenje in smrt. Da bi železnice povečale osebni promet, so začele uvajati na svojih progah take udobnosti, katerim avtomobilske družbe niso kos.

Moderen amerikanski vlak je zgrajen po pravilih „zračne linije". Opremljen je z Diesel-motorji in je ves iz kovine. Vagoni so barvani svetlo, ročaji in kljuke so pokromani. V vagonih stoje okrogle pokromane mizice, okrog njih z gumijem obloženi sedeži, da se potnik vanje kar pogrezne. Debele preproge delajo korake črnih stewardov popolnoma neslišne. Na vsaki mizi je vaza s cvetlicami, v okusnem okvirju jedilni list in zraven papir in svinčnik, tako, da si potnik lahko naroči, kar želi. Vsak vlak ima svojega ravnatelja, ki v temni, civilni obleki izpolnjuje vse želje potnikov. Kuhinja je prvovrstna ter obstoja tudi na vsakem vlaku poseben kuhar za dietično hrano. Otroci dobe, ako ni za njih naročeno posebno kosilo, krožnike in pribor, da jim lahko stariši odstopijo del svojega kosila.

Vsi vlaki imajo urejeno izmenjavo zraka. Zrak ima vedno stalno temperaturo, pa naj vlada zunaj mraz ali tropska vročina. V zraku je vedno potrebna množina vlage, kar posebno pogrešamo na vlakih pri nas. Vse stene so izolirane proti mrazu in vročini in skozi nje ne prihaja nikak zvok. Vsak vlak ima tudi vagon za razvedrilo. Tu najdete kino, radio, številne časnike in revije, igre za otroke. Te vagone vodijo dame, ki gredo vsakomur na roko glede njegovih želj. — Obstoja tudi vagon, ki je popolnoma odprt ;tu se vozijo potniki ob lepih dnevih, kadar se vozijo skozi zanimive pokrajine. Na teh odprtih vagonih so mize s stoli; potniki se počutijo kakor na kakem restavracijskem vrtu ter v vsej udobnosti opazujejo pokrajino, ki hiti pred njihovimi očmi.

Marsikdo se vprašuje, čemu vsa ta udobnost, ko traja vožnja kvečjemu par ur. Pa ni tako, saj so možna potovanja, ki kljub naglici vožnje trajajo po dan ali dva, recimo na transkontinentalni progi Newyork — San Francisco.

Vsak vlak ima svoje ime in razpisanih je bilo mnogo natečajev za najbolj posrečena in najponosnejša imena, ki naj jih nosi vlak. Danes obstojajo vlaki, ki se imenujejo Abraham Lincoln, Argonaut, Zephir, Mark Twain, Columbine in slično.

Najhujše nadloge potovanj z vlakom so bile nesnažni vagoni, vročina, prepih, tesen prostor; zato so amerikanske železniške družbe vse te pomanjkljivosti odpravile, samo da privabijo čim več potnikov v svoje vlake.

Tudi avto-linije imajo spalne avtomobile, ki imajo svojo kuhinjo in celo kopalnico, vendar je vse v manjšem obsegu, vse nekam stisnjeno, kajti širina avtomobilov je omejena z zakonom.

Kdo bo končni zmagovalec med tema dvema hudima nasprotnikoma, je težko reči. Na vsak način pa je ta borba koristna, kajti obe stranki stremita za tem, da za čim manj denarja nudita potujočemu občinstvu čim več udobnosti, kar je seveda v korist potnikom.

Pariz pravi, ta Parižanka je najlepša

KARO ČEVLJI za pomlad in poletje

Bogata izbira - zmerne cene

MARIBORSKA TISKARNA D. D.

VODILNO TISKARSKO PODJETJE SEVERNE SLOVENIJE
POSTREŽEMO HITRO, DOBRO IN PO NIZKIH CENAH
TELEFON 25-67, 25-68, 25-69

MARIBOR
KOPALIŠKA ULICA 6

TISKARNA
LITOGRAFIJA
OFFSETTISK
KAMNOTISK
BAKROTISK
ANILINSKI TISK
KNJIGOVEZNICA
KARTONAŽA
PLAKATIRANJE

Perilo za Vaš dom

Nogavice za dame in moške

Kombineže, srajce, kravate, rokavice in sploh vse moško in žensko perilo

v največji izbiri in po najnižjih cenah

v modni trgovini

Franc Kramaršič

Maribor, Gosposka ul. 13

Pomladanske novosti

za damske obleke in plašče v sodobnih tkaninah in barvah — lepo izbiro za moške obleke in plašče nudi

Franjo Majer

Maribor, Glavni trg 9

Za praznike

čestitajte le na razglednicah CMD

Številke in uspehi govore!

Bezjakove razredne srečke so zadele samo v zadnjem času sledeče dobitke:

din 2,008.000·— srečka štev. 68.326
din 1,002.000·— srečka štev. 59.971
din 301.000·— srečka štev. 83.526
din 200.000·— srečka štev. 34.210
din 100.000·— srečka štev. 88.192
din 100.000·— srečka štev. 86.831
din 100.000·— srečka štev. 7.336
din 100.000·— srečka štev. 77.664
din 100.000·— srečka štev. 4.648

in mnogo dobitkov po 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 35.000, 30.000 dinarjev itd.

Kmalu se prične

novo kolo drž. razredne loterije!

Kdor še nima srečke, se naj nemudoma in zaupljivo obrne na našo hišo sreče in pooblaščeno glavno kolekturo državne razredne loterije

bančno poslov. Bezjak

v Mariboru, Gosposka ul. 25, tel. 20-97

Cela srečka stane din 200.—, polovica din 100.—, četrtinka din 50.—.

AUGUST GAILIT:

31

Potepuhovi letni časi

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil MARIJAN FUCHS

Največkrat se jezi na svojega gospodarja Jaaka Löokeja.

»Takšen šestdesetleten norec!« ga zmerja. »Kak drugi razumnejši mož bi si na njegovem mestu dal prinesti krsto v hišo in bi dal posestvo sinu. On pa popiva, razgraja in prav nič ne misli na smrt. Nasprotno! Oženiti se namerava! Venomer sanja o neskončno sladkih medenih tednih. In vedno ima čepico iz zajčje kože na glavi, kožuh na telesu in velike spalne čevlje na nogah. Velikanski človek. Že samo njegov nos je večji kakor glava navadnega moža. Pleča so široka kakor vrata pri skednju, noge pa so bile kakor drva visoka, prastara hrasta. Kadar hodi, zemlja kar doni. Če sede na voz, je voz že poln.

Stari Jaak Löoke se kaj rad vozi s svojim sinom Jaanom po jarmarkih. Tedaj trgovci že od daleč kličejo: »Löoke gre, Löoke gre!« Kakor komarji obkrožijo oba hansubaška gospodarja. Ko izpijeta orjaka, oče in sin — oba sta si podobna kakor jajce jajcu — krepko mero žganja, ki sta jo bila glasno zahtevala, tedaj se že zaori petje. Moža pojeta z žensko visokimi glasovi, in nihče ju ne sme pri tem motiti. Potem zopet pijeta in se opajata nad svojimi zvonkimi, dopadljivimi glasovi. Tako popevkujeta do teme. Zvečer dvigne oče sina na voz, in vožnja domov se prične. Sin poprej podleže žganju, kajti takih količin ko oče ne prenese kljub vsemu prizadevanju. Zato mora oče spraviti sina na voz in držati na povratku njegovo glavo na svojem ramenu.

Oba, oče in sin, sta dolgoletna prijatelja. Nihče ne napravi brez drugega niti koraka. Tedaj pa je tridesetletni sin šel in se oženil. Vzel je žensko, ki ni bila očetu prav nič po volji. »Takšen capin!« se je srdil oče. »Kaj pa naj počne takšen mlečnozobi mladič z žensko? Moral bi bil vendar počakati, dokler bi tudi jaz ne našel poštene neveste. Potem bi lahko praznovala dvojno svatbo! Le kaj se je tej spaki tako neizrečeno mudilo! Zdaj pa uganja v zadnji sobici burke s svojo ženo, jaz pa, hansubaški gospodar, moram to poslušati z mirnim srcem. Taki so mladi ljudje. Nobenega sledu o spoštovanju starosti ni v njih!«

Tako je prišlo, da se je moral voziti hansubaški gospodar na jarmarke sam, medtem ko je živel sin s svojo mlado ženo v zadnji sobi hiše. Toda žganje mu samemu ni dišalo. O pošteni pesmi pa ni bilo niti govora. Bil je pust, kakor da bi bil doma pozabil mošnjo za denar. Tudi na snubitev ni mogel več misliti. Zakaj poprej je vedno delal takole. Če je zagledal na poti, za štantom ali na trgu zastavno dekle, je takoj poslal k njej sina z naročilom, naj jo vpraša, kdo je, odkod prihaja in če bi se morebiti hotela poročiti. Sin je šel, se pogovarjal z dekletom, prišel nazaj in poročal:

»Dekle je zalo. Tudi nekaj premoženja ima. Postala bi tudi žena, toda na vsak način zahteva, da prideš tjakaj sam in se zmeniš z njo!«

»Oho!« se je pri tem navadno razčeperil hansubaški gospodar. »Tako napihnjena deklica! O čem pa naj govorim z njo? Poznam take srake! Nisi še odprl ust, pa že imaš polne oči in ušesa njihovih zgodb, kakor peska. Ne, če so tako ponosne in domišljave, mi niti na misel ne pade, da bi hodil k njim in zapravljal z njimi svoj čas!«

Tako bi bilo torej to opravljeno.

Sin je imel večnega čepenja doma kmalu dovolj. Kako dolgo se pa človek tudi pogovarja z ženščino v temni sobi? Dan na dan je pozorneje poslušal, kako odhaja zjutraj očetov voz z dvorišča in se zvečer ropotajoče vrača. Poleg tega popivata zdaj oče in hlapec Madis v spodnji izbi žganje. Pijeta in razgrajata, nihče od njiju se pa ne spomni, da bi zaklical čez prag v zadnjo sobo: »Hej, sinko, pridi in spij še ti kozarček žganja!« — To življenje je začelo Jaanu presedati. Nekaj tednov je še vzdržal, potem pa je šel, zapregel konja, naložil na voz teleta in zaklical: »Oče, danes morava v Härmast na jarmark!«

Tako sta se vozila zopet skupaj. Včasih je vzel Jaan tudi svojo ženo s seboj. Tedaj ni bilo doma nikogar razen hlapca in pastirja. In če sta se gospodarja odpeljala na jarmark, je moral Madis Moormaa sam opraviti vsa dela. Krmil je živali, molzel krave, nosil posode z mlekom v klet, kosil in oral.

Takšen dan je bil današnji.

(Nadaljevanje.)

zdaja konzorcij »Edinosti« v Mariboru. Odgovorni urednik Jaroslav Dolar, novinar. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstav. ravnatelj Stanko Detela, vsi v Mariboru.